

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als stadsgezicht van de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving in Brugge

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Brugge, gegeven op 20 augustus 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 23 augustus 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van het stadsgezicht van de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving aantoont;

Overwegende dat de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving als stadsgezicht een historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd: Het stadsgezicht van de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving, omvat historische assen en straten die een belangrijke rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van de stad Brugge. Ze vormen binnen de stad uitzonderlijke stedelijke structuren, die gekenmerkt worden door een architectuur die fasegewijs tot stand is gekomen. De aanwezige structuren en de bebouwing zijn het resultaat van opeenvolgende politieke, sociale, culturele en economische gebeurtenissen die plaats vonden door de eeuwen heen. Ze hebben gezorgd voor een opmerkelijke historische gelaagdheid in het stadsbeeld. Bepalend in dit stadsdeel is het verloop van de Reie waarlangs de belangrijkste en oudste historische gebouwen liggen. Op de linkeroever ligt de Onze-Lieve-Vrouwekerk, hier gesitueerd sinds de 9de eeuw. De Onze-Lieve-Vrouwekerk en omgeving vormt dan ook een belangrijk historisch kerngebied binnen de Brugse binnenstad. Op de rechteroever van de Reie splitst zich een reitje af, genaamd de Bakkersrei, dat loopt tot aan de Dijver en overbrugd wordt door Gruuthusebrug ter hoogte van de Nieuwstraat. De Dijver is een segment van de Reie dat een eigen naam heeft. De zeer oude naam Dijver, gaat terug tot de Kelten en betekent "Heilig water". Dit zou wijzen op het bestaan van een pre-germaanse cultusplaats. Langs de Dijver, de Bakkersrei en de aanpalende straten is een beeldbepalende en heterogene bebouwing tot stand gekomen, dit getuigt van de evolutie van de stad buiten de eerste stadsomwalling. De nieuwe bruggen waren dan ook nodig om nieuwe complexen of wijken te ontsluiten die buiten de eerste omwalling lagen. Zo houdt de bouw van de eerste Grote Eekhoutbrug in 1282, nu Nepomucenusbrug, verband met de voorgeschiedenis van de

ten zuiden van de Dijver gevestigde Eekhout- of Sint-Bartholomeusabdij die vóór 1130 ontstaan is.

In de omgeving van de Dijver is de oorspronkelijke perceelstructuur nog aanwezig in het straatbeeld zoals bij aan de Oude Burg. Het "Raamstraatje" wordt er in 1537-1538 afgesloten en is vanaf dan een privéweg die nu nog hoort bij het pand Oude Burg nummer 21. Ter hoogte van de Bakkersrei is de oorspronkelijke perceelstructuur nog af te leiden van de nog aanwezige verbindingen tussen de Kastanjeboomstraat en de Bakkersrei.

Het stadsgezicht met centraal de Dijver, de Onze-Lieve-Vrouwekerk, het hof van Gruuthuse en de Bonifatiusbrug zijn vastgelegd in talrijke niet geschreven bronnen zoals schilderijen en foto's. Het stadsgezicht vormt één van de klassieke stadsgezichten die al in de 19de eeuw door de pioniers van de fotografie werden vastgelegd. De Dijver en omgeving met onder andere de Bonifatiusbrug is dan ook één van de meest gefotografeerde en geschilderde zichten van Brugge. Dit stadsbeeld werd door gekende en minder gekende kunstenaars vastgelegd en illustreert de waardering ervan door verschillende generaties. Tot op heden is de Dijver en omgeving een trekpleister voor schilders die dit zicht willen vereeuwigen op doek.

De houten gevels aan de Bonifatiusbrug zorgen voor een pittoresk en romantisch stadsbeeld. Het voorliggend stadsgezicht, en de Bakkersrei in het bijzonder, vormt een typevoorbeeld van hoe het stadsbeeld in Brugge in de 20ste eeuw vaak kunstmatig verouderd werd. Er werden compleet nieuwe pseudo-middeleeuwse huizen gebouwd die ervoor zorgen dat dit stadsgezicht een romantisch en pittoresk uitzicht krijgt.

Het water en de statige architectuur vormen tot op heden zonder twijfel een interessante toeristische trekpleister. In 1905 gebeurde de eerste aanvraag om de toeristische mogelijkheid van de Brugse reien volop te benutten. De Dijver en de omgeving van de Bonifatiusbrug getuigen dan ook van een vroege vorm van recreatief gebruik zoals de toeristische rondvaarten die vanaf 1905 werden georganiseerd en die tot op heden nog steeds bestaan. De eerste uitbating van bootjes was in handen van de familie Godfroid Coucke die hun opstapplaats hadden ter hoogte van de huidige Bonifatiusbrug;

Overwegende dat de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving als stadsgezicht een architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De bebouwing binnen het stadsgezicht vertoont een grote historische gelaagdheid en bevat belangrijke merktekens in het stedelijk landschap. De heterogene gevelwanden en het stadssilhouet met zijn torens zijn het resultaat van het bouwen en verbouwen door de eeuwen heen. Binnen het stadgezicht zijn verschillende architectuurstijlen en -types te onderscheiden. Dit stadsbeeld wordt gekenmerkt door een gaaf bewaard, heterogeen karakter met hoge architecturale kwaliteiten. De gevelwanden van de opgenomen straten vormen een staalkaart van verschillende architectuurstijlen vanaf de 15de eeuw tot de 20ste eeuw: gotiek, 17de-eeuwse trapgevels, barokke architectuur, rococo, classicistische en neoclassicistische architectuur en gevels in historiserende stijl waarbij de restauratie, gekend als "Kunstige Herstelling", goed wordt geïllustreerd.

De Onze-Lieve-Vrouwekerk is dominant aanwezig binnen dit stadsgezicht. De imposante, volledig in baksteen opgetrokken toren beheerst het Brugse stadsgezicht. De toren is een meesterwerk van de regionale baksteen- of kustgotiek.

Bij de gotische privé-architectuur is het Hof van de heren van Gruuthuse een kenmerkend voorbeeld van een luxueuze residentie met typische L-vormige plattegrond voorzien van een hoge trap- of uitkijktoren. De imposante gevels worden verticaal geritmeerd door Brugse traveenissen en maaswerk. De opmerkelijke ligging van het Hof van de Heren van Gruuthuse tussen de Reie en de Dijver, in de schaduw van de Onze-Lieve-Vrouwekerk, onderstreept het belang van dit ensemble. De gotiek met kenmerkend maaswerk en de typische Brugse traveenissen is onder meer ook terug te vinden bij het pand Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 14.

De renaissance is binnen het stadsgezicht in uiterst beperkte mate bewaard. De omlijsting van blauwe hardsteen van de toegang in de noordzijgevel van de Onze-Lieve-Vrouwekerk is één van de enige behouden voorbeelden uit deze stijlperiode.

Het tot de middeleeuwen teruggaande traditionele diephuistype met bakstenen trapgevel blijft lang doorleven, maar wordt vanaf de 17de eeuw opgesmukt met barokelementen. Een uitgesproken voorbeeld van barokke architectuur is het pand Wollestraat nummer 28 gekend als het Huis "Dits in den grooten mortier". De overkragende bovenbouw is voorzien van mascarons en in de boogvelden van natuurstenen reliëfs die verband houden met het Beleg van Brugge door prins Frederik Hendrik van Oranje van 1631.

In de loop van de 18de eeuw ondergaat de architectuur meerdere invloeden die zich in Brugge in een versneld tempo zullen manifesteren en mekaar opvolgen. Opvallend is het poortgebouw van de Proosdij van Onze-Lieve-Vrouw dat aan de Dijver wordt opgericht in 1749. Zowel het materiaalgebruik als de driedelige ordonnantie geritmeerd door pilasters met Franse voegen en het bekronend gebogen middenfronton boven de gekorniste kroonlijst, sluiten nauw aan bij de toenmalige Lodewijk XV-architectuur.

Een ander kenmerkend voorbeeld is het pand Dijver nummer 7, een monumentaal dubbelhuis met sobere vlakke lijstgevel gemarkeerd door het bepleisterd entablement met fijne waterlijsten onder de omlopende kroonlijst op klossen. De deur is gevat in een geriemde omlijsting van blauwe hardsteen onder een gekorniste kroonlijst met behouden deurschrijnwerk getypeerd door een guirlande, een strikmotief, een siervaas en Lodewijk XVI-slingers.

Het pand Dijver nummer 15, is ook een getuige van een vrij sober 18de-eeuws pand met een verankerde bakstenen lijstgevel opengewerkt met licht getoogde openingen, op de eerste en de tweede bouwlaag voorzien van een vlakke 18de-eeuwse omlijsting. De laat-barokke hoeknis is voorzien van een beeld van Maria met Kind van blauwe hardsteen.

De orangerie bij het pand Oude Burg nummer 21, gebouwd aan de Reieoever in het derde kwart van de 18de eeuw is een typerend voorbeeld voor de Lodewijk XVI-stijl. Het langwerpig volume heeft een kenmerkend mansardedak. De bepleisterde en beschilderde lijstgevels zijn opengewerkt met rondboogvensters gescheiden door vlakke pilasters voorzien van spiegels.

Het laat-classicisme wordt geïllustreerd bij verschillende panden. Een bijzonder voorbeeld voor het laat-classicisme is het pand Dijver nummer 16, het zogenaamde Arentshuis. Dit pand heeft een imposante verankerde bakstenen lijstgevel met in de oostgevel een portiek van drie traveeën breed en brede buitentrap van blauwe hardsteen en colonnade van vier slanke zuilen op postamenten en met egyptiserende palmbiadkapitelen bekroond door een omlopend hoofdgestel met kroonlijst op klossen. Op de bovenverdieping twee ondiepe typische erkers in Lodewijk XVI-stijl.

De laat-classicistische vormtaal loopt ook in de 19de eeuw verder door. In het Brugse stadsgezicht is het beeldbepalende Dijver nummer 10-11 uit het laatste kwart van de 19de eeuw naar ontwerp van de Brugse architect J.F. Van Gierdegom er exemplarisch voor.

De neoclassicistische vormtaal is terug te vinden bij het pand Dijver nummer 13. Dit pand werd gebouwd circa 1840 en wordt gekenmerkt door een bepleisterde en beschilderde lijstgevel met typerende horizontale belijning.

Op het einde van de 18de eeuw en het begin van de 19de eeuw krijgen de nieuwe lijstgevels van de oudere breedhuizen samen met hun laat-classicistisch uitzicht een empiretintje. De empire-inslag is in het middenrisaliet van de laat-classicistische lijstgevel aan de Dijver nummer 9 meer stijlbewust aanwezig. Naast typische rondboogvormige muuropeningen op de begane grond markeert het centrale Palladiaans venster opgenomen in een rechthoekige nis de bovenverdieping. De sobere empire-invloeden zijn ook te zien bij de reiegevel van het pand Kartuizerinnenstraat nummer 10. Typisch zijn de halfronde mezzaninovensters met waaier en de erker op de verdieping.

Aansluitend bij de gevoerde gemeentelijke politiek wordt vanaf 1877 met het oog op het behoud van waardevolle gevels, een vorm van stedelijke subsidies ingesteld. Deze zogenaamde "Kunstige Herstellingen" stimuleren het historiserend en verfraaiend restaureren van waardevolle panden en zelfs het optrekken van nieuwe gevels in historiserende stijl. Binnen het voorliggend stadsgezicht zijn er typevoorbeelden van hoe het stadsbeeld in Brugge in de 20ste eeuw vaak kunstmatig verouderd werd, om te voldoen aan een vermeend ideaalbeeld. Een kenmerkend voorbeeld zijn de houten gevels van de panden Groeninge nummer 2 en 4 met houten gevels die uitgeven aan de Bakkersrei en die als compleet nieuwe pseudo-middeleeuwse huizen werden gebouwd. Hierdoor kreeg dit stadsgezicht een romantisch en pittoresk uitzicht. Aan het Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-zuid nummer 2 zorgt

architect L. Viérin in de L-vormige pastorie uit 1911 dat het ensemble met de nodige ornamentatie in die nagestreefde context past. Om het "prentje" te vervolledigen worden de huizen aan Groeninge en in het bijzonder hun achtergevels en hun achterbouwen aan de overkant van de Reie mettertijd met de nodige zorg "vermooit". Het huis aan Groeninge nummer 2 komt in 1933 aan de beurt. De architecten J. en L. Viérin zijn verantwoordelijk voor de verfraaiende "Brugse" herbouw van het pand waarbij ze de nodige aandacht schenken aan de verfijnde schoorsteenschachten in de achtergevel. Het achterhuis en de aanpalende muur aan de Reie sluiten dan de stadstuin naar middeleeuws patroon af. Het aanpalende lage achterhuis met zijn "middeleeuwse" gevel in houtbouw en verspringende bedaking is drie jaar later gebouwd naar ontwerp van dezelfde architecten. Samen met het bruggetje is dit een van de meest gefotografeerde locaties van de stad.

Vanaf 1877 worden restauraties opgevat als historiserende en verfraaiende "Kunstige Herstellingen" waarbij het Brugse karakter wordt geaccentueerd. De rol van de "Kunstige Herstellingen" binnen het stadsgezicht is heel groot en geeft tevens een evolutie aan van de historiserende restauraties. Relevant in deze context is de restauratie van het hof van de heren van Gruuthuse die van 1883 tot 1895 plaatsvindt onder leiding van architect L. Delacenserie.

Binnen het stadsgezicht zijn verschillende voorbeelden van panden in neobarokke stijl. Het hoekpand bij de Dijver is een beeldbepalend neobarok pand gebouwd circa 1904-1905 als een "Kunstige Herstelling" naar ontwerp van architect C. De Wulf. Bij het ontwerp werd rekening gehouden met het perspectief vanuit de erker naar het Belfort.

Voor de panden in neobarokke stijl werd vaak een beroep gedaan op architect C. Dewulf. Een kenmerkend voorbeeld van zijn architectuur is het complex Kartuizerinnenstraat nummer 6. Hier zien we duidelijk de invloed van de neobarok. De gevels van deze volumes worden gekenmerkt door een overkragende bovenbouw op steekbogen aanzettend op natuurstenen consolestenen. De gevel die uitgaat aan de Dijver wordt gekenmerkt door de neo-brugse invloeden zoals onder meer de Brugse traveehissen type I aanzettend op natuurstenen zuiltjes en met op de borstwering gekoppelde spitsboognissen met driepassen. Ter hoogte van de middentravee bevindt zich een massieve erkeruitbouw.

De panden Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummers 6-8 vertonen naast de gebruikelijke neoclassicistische ornamenten ook art-nouveau-elementen zoals onder meer de sierlijke belijning, de decoratieve bogen en de ijzeren hekken. Het meest representatief zijn de kleurrijke voorstelling van de "Dageraad" en de "Zonsondergang" in de sgraffitopanelen boven de deur.

De kaaimuren, de Nepomucemusbrug, de Gruuthusebrug, de Bonifatiusbrug, de imposante bebouwing langs de oevers vormen – samen met de gaaf bewaarde gevelrijen in de aanpalende straten – een uniek geheel. De Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving zijn mede door hun hoge esthetische en architecturale kwaliteiten, steeds een publieke aantrekkingspool geweest, die ook internationaal gesmaakt werd en wordt;

Overwegende dat de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving als stadsgezicht een stedenbouwkundige waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De Brugse binnenstad wordt door de Reie en de waterlopen en aangelegde kanaaltjes gestructureerd. De eerste omwalling van 1127, waar de Dijver deel van uitmaakt, en de tweede omwalling met de zogenaamde stadsvesten van 1297 vormen de grens van de stad Brugge. Een hoofdader van de rivier de Reie doorsnijdt de stad van zuid naar noord. Langs de oevers van de Reie zijn belangrijke historische gebouwen ingeplant zoals onder meer de Onze-Lieve-Vrouwekerk en het huis van de heren van Gruuthuse.

De Dijver en de Bakkersrei vormen binnen dit stadsgezicht een belangrijke lineaire stedelijke structuur die duidelijke staat weergegeven op de kaart van Marcus Gerards (1562). Het toen weergegeven tracé is nog steeds herkenbaar in het huidig verloop van de Reie.

Het stadsgezicht van de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving illustreert de stadsuitbreiding in de 13de eeuw. Nieuwe bruggen waren ook nodig om nieuwe complexen of wijken te ontsluiten die buiten de eerste omwalling lagen. Zo

houdt de bouw van de eerste Grote Eekhoutbrug, nu Nepomucenusbrug, verband met de voorgeschiedenis van de ten zuiden van de Dijver gevestigde Eekhout- of Sint-Bartholomeusabdij die vóór 1130 werd opgericht.

Binnen het stadsgezicht worden een aantal belangrijke stedenbouwkundige ingrepen uitgevoerd. Als gevolg van de verplichting onder Jozef II om vanaf 1784 de kerkhoven in de binnenstad af te schaffen, verdwijnen ook de begraafplaatsen aan de noord- en zuidzijde van de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Aan de zuidkant herinnert de naam van de aanpalende gebogen straat nog aan de historische bestemming, aan de noordkant wordt de naam "Onze-Lieve-Vrouwekerkhof Noord" in 1963 vervangen door Guido Gezelleplein. Nu geeft een omheiningsmuurtje de historische omtrek aan.

De wandelas van het "Arentshuis" naar de Mariastraat getuigt van een belangrijke stedenbouwkundige ingreep waarbij de tuin van het "Arentshuis" openbaar domein werd.

Dit geheel is in 1911-1912 ontworpen door stadsingenieur C. Salmon en architect J. Viérin (Brugge). Dit ontwerp omvat een wandelas naar de Bonifatiusbrugge met een overdekte doorgang, een nieuwe toegangspoort in de zuidelijke muur, het verlagen van de muur aan de waterkant, het heraanleggen van de tuinen, het voormalige kerkhof van de Onze-Lieve-Vrouwekerk, het bouwen van de pastorie (Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-zuid nummer 2), en het plaatsen van twee zuilen van Doornikse steen afkomstig van de in 1787-1791 afgebroken waterhal. Architect Vierin realiseerde hiermee het belangrijkste vroeg 20ste-eeuwse project van stadsverfraaiing in de Brugse binnenstad.

De 15de-17de-eeuwse noordvleugel van het Gruuthuse gelegen aan de straat moet in 1900-1901 wijken voor de verbreding van de Gruuthusestraat: de opgravingen van 1908 leggen de funderingen van het 13de-eeuwse Gruuthuse bloot waarop architect L. Delacenserie het jaar nadien de L-vormige conciërgewoning en het lapidarium in historiserende stijl zal optrekken. Het gesloten karakter van de binnenplaats wordt hiermee in zekere mate hersteld;

Overwegende dat de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving als stadsgezicht een archeologische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De Dijver met omgeving wordt beschouwd als een zone met een belangrijk bodemarchief en rijkdom aan zowel onder- als bovengrondse sporen van gebouwen met grote archeologische waarde. Binnen het stadsgezicht zijn er sporen van menselijke activiteiten en constructies die daar achtereenvolgens aanwezig waren, die belangrijk zijn voor de studie van de stad Brugge. Op het stadsplan van Marcus Gerards van 1562 staan verschillende constructies die in de loop der eeuwen zijn verbouwd of afgebroken. Het stadsplan van Marcus Gerards visualiseert ook de oude perceelstructuur en de vroegere straten.

De omgevende zone bij de Onze-Lieve-Vrouwekerk verwijst naar het voormalige kerkhof op deze plek zoals die ook voorkomt op de kaart van landmeter Frans Lobberecht van circa 1685. Vermoedelijk gaat het kerkhof terug tot de stichtingsdatum van de kerk. Het kerkhof bleef in gebruik tot het "Edict van den Keyser aengaende de begraeffennissen" van Jozef II in 1784 waarna het een gemeenschapsfunctie kreeg.

De Dijver maakte bovendien deel uit van de eerste omwalling van 1127 en vormde een belangrijke en geschikte verdedigingsstructuur,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als stadsgezicht:

de Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving,

Dijver zonder nummer, Dijver nummer 1, Dijver nummer 2, Dijver nummer 3, Dijver nummer 4, Dijver nummer 5, Dijver nummer 6, Dijver nummer 7, Dijver nummer 8, Dijver nummer

9, Dijver nummer 10, Dijver nummer 11, Dijver nummer 12, Dijver nummer 13, Dijver nummer 14, Dijver nummer 15, Dijver nummer 16, Dijver nummer 17,

Eekhoutstraat zonder nummer, Eekhoutstraat nummer 2,

Groeninge zonder nummer, Groeninge nummer 2, Groeninge nummer 4, Groeninge nummer 6, Groeninge nummer 10, Groeninge nummer 12, Groeninge nummer 14, Groeninge nummer 16, Groeninge nummer 18,

Guido Gezelleplein zonder nummer, Guido Gezelleplein nummer 1,

Gruuthusestraat zonder nummer, Gruuthusestraat nummer 2, Gruuthusestraat nummer 4,

Katelijnestraat zonder nummer, Katelijnestraat nummer 1, Katelijnestraat nummer 3,

Kastanjeboomstraat zonder nummer, Kastanjeboomstraat nummer 2, Kastanjeboomstraat nummer 4, Kastanjeboomstraat nummer 6, Kastanjeboomstraat nummer 8, Kastanjeboomstraat nummer 10, Kastanjeboomstraat nummer 12, Kastanjeboomstraat nummer 14, Kastanjeboomstraat nummer 16, Kastanjeboomstraat nummer 18, Kastanjeboomstraat nummer 20, Kastanjeboomstraat nummer 22, Kastanjeboomstraat nummer 24, Kastanjeboomstraat nummer 26, Kastanjeboomstraat nummer 28, Kastanjeboomstraat nummer 30, Kastanjeboomstraat nummer 32, Kastanjeboomstraat nummer 34,

Kartuizerinnenstraat nummer 4, Kartuizerinnenstraat nummer 6, Kartuizerinnenstraat nummer 8, Kartuizerinnenstraat nummer 10-12,

Mariastraat zonder nummer, Mariastraat nummer 17, Mariastraat nummer 19, Mariastraat nummer 21, Mariastraat nummer 21 A, Mariastraat nummer 23, Mariastraat nummer 36,

Nieuwstraat zonder nummer, Nieuwstraat nummer 5, Nieuwstraat nummer 7, Nieuwstraat nummer 9, Nieuwstraat nummer 10, Nieuwstraat nummer 11,

Oude Burg nummer 19, Oude Burg nummer 21, Oude Burg nummer 23,

Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid zonder nummer, Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 2, Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 4, Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 6, Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 8, Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 10, Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 12, Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 14, Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 16,

Wollestraat zonder nummer, Wollestraat nummer 28, Wollestraat nummer 30, Wollestraat nummer 32, Wollestraat nummer 34.

Bekend ten kadaster: Brugge, 3de afdeling, sectie C, perceelnummers 123H, 123K, 125F, 126E, 128E, 147N, 148F, 149D, 150A, 151B, 152A, 152B, 153T (deel), 154H, 189B, 189C, 190B, 190E, 191A, 191B, 192E, 192F, 194A, 197C, 197D, 200A, 201C, 202F, 202G, 207B, 209B, 210A, 211B, 211D, 212B, 212F, 212G, 212H, 213, 214/2, 214A, 215A, 216/2A, 216A, 218D, 218G, 218H, 219/2, 219C, 219D, 219E, 219F, 220B, 220C, 221A, 221B, 222F, 222G, 222H, 222E, 223B, 223C2, 223E2, 223G2, 223H2, 223S, 223V, 224C, 224D, 225/2D, 225C, 226C, 228N, 228P, 229L, 243W (deel), 247A, 248F, 249B, 251L (deel), 254F (deel), 256P (deel), 257Y, 259T, 259W, 260A, 262C, 1165B en deel uitmakend van het openbaar domein.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het stadsgezicht heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde;
- 3° stedenbouwkundige waarde;
- 4° archeologische waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het stadsgezicht zijn:

Centraal doorheen het stadsgezicht loopt de Dijver, een aftakking van de Reie, die loopt van de Gruuthusebrug naar de Nepomucenusbrug.

De Nepomucenusbrug verbindt de Wollestraat met de Eekhoutstraat en ligt over de Reie. De brug, sinds 1282 zogenaamd Grote Eekhoutbrug, is gebouwd in 1357 door de Brugse meester-metselaar Jan Slabbaerd. De brug werd echter al in 1642 vernieuwd. De "pijnders" of lastdragers kregen in 1421 de toestemming om er een kapel te bouwen die in 1767 wordt vervangen door het huidige heiligenbeeld.

De nagenoeg vlakke Nepomucenusbrug is een boogbrug met gekasseid wegdek. Het parement van de brug bestaat uit baksteen in combinatie met blauwe hardsteen voor de boog en de dekstenen. Op de westelijke borstwering is een beeld geplaatst van de heilige Johannes Nepomucenus. Het beeld van zandsteen stelt de heilige voor als kanunnik. Het geheel is omgeven door twee lantarens van 1930. Op de sokkel van blauwe hardsteen is in 1811 een Latijnse tekst aangebracht van de hand van kapelaan Jan-Baptist Dienberghe: "Sanctus Ioannes Nepomucenus / En pie mutus In os / non accusans / Reposit 1° Maij MDCCCXI".

De Gruuthusebrug verbindt de Dijver met de Gruuthusestraat en scheidt de Dijver van de Bakkersrei. Reeds in 1288 wordt melding gemaakt van een houten brug, zogenaamd de Nieuwbrug, verwijzend naar de nabijgelegen Nieuwstraat. In 1388 wordt een eerste stenen brug opgetrokken door de meester-metselaar Jan van Oudenaerde († 1412). In 1389 wordt de brug door dezelfde metselaar al verbreed. Circa 1425 komen de heren van Gruuthuse zich vestigen bij die brug en sindsdien krijgt de brug de huidige benaming. In 1760 wordt de huidige brug gebouwd. De Gruuthusebrug is een gekasseide brug van één brede boog. Het parement bestaat hoofdzakelijk uit baksteen, in combinatie met natuursteen voor de boog en blauwe hardsteen voor de dekstenen. Aan de noordzijde bevindt zich een borstwering met bakstenen parement en natuurstenen rollaag. Aan de westzijde is op de brug in de loop van de achttiende eeuw het Arentshuis gebouwd.

De Dijver wordt gekenmerkt door enerzijds zijn lage oevers overgaand in een wandelboulevard met drie rijen jonge lindebomen geplant in driehoeksverband en anderzijds de kaaimuren en de panden gelegen in de Kartuizerinnenstraat, Oude Burg en de Nieuwstraat. De oevers aan de Dijver zijn versterkt met blauwe hardsteen en stukken Doornikse steen met muurvegetatie. De heterogene bebouwing bestaat uit diep- en breedhuizen van drie à veertien traveeën breed en twee à drie bouwlagen hoog. Deze bebouwing is fasegewijs tot stand gekomen en illustreert het bouwen en verbouwen door de eeuwen heen.

De zuidzijde van de Dijver wordt ingenomen door enerzijds een heterogene bebouwing bestaande uit de panden Eekhoutstraat nummer 2, Dijver nummer 2, Dijver nummer 3, Dijver nummer 4 en Dijver nummer 5. Anderzijds vanaf Dijver nummer 4-5 verspringt de gevelrij ten opzichte van de rooilijn. Vanaf hier zien we een vrij homogene gevelrij bestaande uit vrij imposante bepleisterde lijstgevels.

Het hoekpand bij de Dijver, Eekhoutstraat nummer 2, volgens cartouches "DIT IS IN / GROENINGHE", is een beeldbepalend, neobarok breedhuis waarvan de onderbouw is opgevat als een open gaanderij en de bovenverdieping wordt gemarkeerd door een uitgewerkte erker.

Gebouwd in 1904-1905, als een "Kunstige Herstelling" naar ontwerp van architect C. De Wulf (Brugge).

De gevels in rijk uitgewerkte neobarokke stijl worden enerzijds getypeerd door contrasterend materiaalgebruik. Dit is een combinatie van baksteen van Zandvoorde, blauwe hardsteen "petit granit" en Euvillesteen. Anderzijds kenmerkend voorkomen van in- en uitgezwenkte gevelbekroningen aan de erker, kruiskozijnen, cartouches met onder meer afbeelding van ton verwijzend naar de huisnaam van de in 1902 afgebroken woning en in de zijtrapgevel met centrale Mariafiguur tussen de opschriften "O.L.VROUW / VAN GROENINGHE". Voorts ook geblokte ontlastingsbogen met mascarons, oculi in omlijstingen met druiplijst, uitkragende rondboogfriezen en vensterbalustrades.

Rondbooggalerij op zuilen van blauwe hardsteen en pilasters, aan de Eekhoutstraat op de bovenverdieping extra geaccentueerd door de op korfbogen uitkragende erker waarvan de beglaasde voorzijde met kleine roedeverdeling afwijkt van het "historische" patroon. Links van woning bevindt zich een muur met rondboogpoort naar het koertje met neobarok puntgeveltje geritmeerd door Brugse traveeën, type I en een tudorboogpoort.

Dijver nummer 1 is een diephuis van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een afgewolfd zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand heeft een bepleisterde en beschilderde lijstgevel uit de 19de eeuw. Achter de gevel gaat een oude kern schuil uit de 17de eeuw. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters op lekdrempels van blauwe hardsteen. De gevel wordt aan de bovenzijde horizontaal belijnd door waterlijsten en een houten kroonlijst op klossen.

Dijver nummer 3 is een breedhuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak. Pand met oudere kern, tijdens "Kunstige Herstelling" van 1935 naar ontwerp van architect M. Vermeersch voorzien van onder meer een trapgevel in barok getinte, historiserende stijl. Oranjerode verankerde baksteenbouw, waarvan de twee linkertraveeën zijn voorzien van een trapgevel, de uiterste rechtertravee is voorzien van een lijstgevel. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen gevat in een rondboognis met afgeschuinde dagkanten en cartouche in de boogvelden. Op de begane grond is het bovenlicht voorzien van een bolkozijn. De bovenvensters zijn voorzien van een natuurstenen kruiskozijn. In de rechtertravee bevindt zich een rondboogpoort in een natuurstenen omlijsting met afgeschuinde dagkanten en uitgewerkte sluitsteen. Erboven bevindt zich een massieve erkeruitbouw op zware natuurstenen consoles.

Dijver nummer 4 is een diephuis van vier traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Dit pand dateert uit de 17de eeuw. Het huidig uitzicht is het resultaat van een verfraaiende "Kunstige Herstelling" van 1925-1926 naar ontwerp van architect U. D'Helft (Brugge). Barok getinte trapgevel van verankerde baksteen. De verdieping is voorzien van rechthoekige bovenvensters met afgeschuinde dagkanten, natuurstenen negblokken en geblokte ontlastingsbogen centraal voorzien van een mascaroon. Het topvenster is rondbogig uitgewerkt en is gevat in een vlakke bakstenen omlijsting.

Dijver nummers 5 en 6, samenstel van twee panden met oudere kern, op L-vormige plattegrond. Enerzijds een diep dubbelhuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert uit de 17de eeuw met latere aanpassingen uit de 18de en de 19de eeuw. Verankerde, bepleisterde en beschilderde trapgevel opengewerkt met rechthoekige deur- en vensteropeningen op lekdrempels. De ingang is toegankelijk via vier trapjes. De zijgevel is een verankerde, bepleisterde en beschilderde klokgevel met driehoekige frontonbekroning, onvolledige datering door middel van de cijfers ".65." die wijzen op een kern uit het derde kwart van de 18de eeuw doch gewijzigd in de loop van de 19de eeuw. De deur is toegankelijk via vier trapjes geplaatst onder klein ondiep balkon op consoles en met smeedijzeren hek. Behouden schrijnwerk getypeerd door T-ramen.

Anderzijds, deels achter nummer 5 gebouwd breedhuis op verspringende rooilijn, van vier traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een schilddak. Verankerde, bepleisterde en beschilderde lijstgevel uit de 19de eeuw, afgeboord door fijne waterlijsten en houten

kroonlijst op klossen, links ondersteund door versneden consoles. Links een deur met bordestrap. Behouden schrijnwerk bestaande uit T-ramen.

Dijver nummer 7 is een monumentaal dubbelhuis van negen traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Achter de gevel van circa 1775 gaat een oude kern schuil. Licht verhoogde begane grond met plint van blauwe hardsteen voorzien van steenhouwersmerken. Sobere, vlakke ordonnantie alleen gemarkeerd door het bepleisterde entablement met fijne waterlijsten onder de omlopende kroonlijst op klossen. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters op smalle onderdorpel van blauwe hardsteen. De rechthoekige deur is toegankelijk via een brede, geprofileerde bordestrap van drie trappen van blauwe hardsteen. De deur is gevat in een geriemde deuromlijsting van blauwe hardsteen onder een gekorniste kroonlijst. Behouden deurschrijnwerk met opvallende houten tussendorpel voorzien van een guirlande en een strikmotief. Het bovenlicht wordt geaccentueerd door een smeedijzeren waaier verrijkt met een siervaas en Lodewijk XVI-slingers. Behouden vensterschrijnwerk met typerende kleine roedeverdeling.

Dijver nummer 8, breedhuis van vier traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen, in kern opklimmend tot de 14de eeuw. De huidige bepleisterde en beschilderde lijstgevel, gebouwd circa 1841, wordt afgelijnd door een houten kroonlijst op klossen. De gevel is opengewerkt met rechthoekige openingen. Op de bovenverdieping en bij de deur zijn die geplaatst in geprofileerde omlijstingen, op de tweede bouwlaag met doorlopende lekdrempels en op de derde verdieping afzonderlijk op kleine consoles. Verzorgde houten deur met gietijzeren deurrooster en voetenschrapper rechts ervan.

Dijver nummer 9, een laat-classicistische, bepleisterde en beschilderde lijstgevel met empire-inslag uit het eerste of tweede kwart van de 19de eeuw, oorspronkelijk als voorgevel van een breedhuis met oudere kern. In 1971 werd het huis volledig gesloopt met uitzondering van de voorgevel. De drie linker traveeën zijn opgevat als een imposante inkompartij waarvan de begane grond wordt geleed door Franse voegen en een rechthoekige poort tussen Toscaanse zuilen aanzettend op een basement van blauwe hardsteen. De rondboogvensters van de zijtraveeën zijn voorzien van een geprofileerde archivolt aanzettend op doorgetrokken imposten. Op de bovenverdieping werd een balkon geplaatst in 1914 naar ontwerp van architect R. Cauwe. Het is een balkon van drie traveeën breed aanzettend op geprofileerde consoles. Centraal een palladiaans venster gevat in een rechthoekige nis. Rechts zijn de vier traveeën, sober geritmeerd door rechthoekige vensters op lekdrempels van blauwe hardsteen. Twee fijne gevelbrede waterlijsten en aflijnende, houten kroonlijst op klossen. Behouden kenmerkend schrijnwerk met grote roedeverdeling en uitgewerkte bovenlichten van de ramen die de poort flankeren.

Dijver nummer 10-11, imposante, laat-classicistische lijstgevel van veertien traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een pannen schilddak. Dit pand werd vermoedelijk in de loop van het eerste kwart van de 19de eeuw ontworpen door de Brugse architect J.F. Van Gierdegom. In 1973-1974 bleef enkel de voorgevel behouden. Bepleisterde en beschilderde lijstgevel met kenmerkende horizontale gevelgeleding door middel van een natuurstenen puilijst, gelede waterlijsten ter hoogte van het entablement en omlopende kroonlijst op brede klossen. De uiterste linker- en rechterpoorttravee is opgevat als een risaliet afgelijnd door geblokte pilasters op de benedenverdieping, en door kolossale pilasters op de bovenverdieping; telkens een rechthoekige vleugelpoort met gedeeld bovenlicht in vlakke omlijsting met neuten, oren en versierde sluitsteen. Op de bovenverdieping bevindt zich een rechthoekige houten erker onder een geprononceerde kroonlijst op klossen op de bovenverdieping. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters en haast vierkante mezzanino vensters met lekdrempels van blauwe hardsteen in een vlakke omlijstingen met oren en sluitsteen. Voorts blinde of betraliede kelderopeningen. Kenmerkend vensterschrijnwerk met grote roedeverdelingen en poorten met behouden schrijnwerk.

Dijver nummer 12, poortgebouw van 1749 met parement van blauwe hardsteen. Drie traveeën breed en één bouwlaag hoog onder een leien zadeldak. De travee-indeling wordt gemarkeerd door lisenen voorzien van Franse voegen onder een gekornist entablement en kroonlijst. De kroonlijst is omlopend boven het centrale gebogen fronton met een cartouche in het boogveld, vroeger voorzien van een wapen en een spreuk van Johannes van der Stricht, proost van het Onze-Lieve-Vrouwekapittel van 1742 tot 1775. De poortomlijsting is voorzien van 18de-eeuwse-steenhouwermerken. Centrale rondboogpoort in kwartholle geblokte omlijsting met rocaillesluitsteen, rondboogvensters in geriemde omlijsting met sluitsteen in de zijtravee. Originele, houten vleugelpoort met houten tussendorpel gemarkeerd door schelpmotief. De raamindeling met kleine roeden gaat terug op toestand van vóór 1853.

Dijver nummer 13, diephuis gebouwd circa 1840 met een enkelhuisopstand van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een schilddak bedekt met Vlaamse pannen. Neoclassicistische bepleisterde en beschilderde lijstgevel op een plint van blauwe hardsteen. Typerende horizontale belijning door middel van geprofileerde kordonlijsten, als gelede banden doorgetrokken lekdrempels, waterlijsten en omlopende houten kroonlijst op klossen. De begane grond is afgeboord door hoekbanden voorzien van geblokte pilasters. De bovenverdieping wordt geritmeerd door pilasters met spiegels. De gevel is opengewerkt met rechthoekige openingen in geriemde omlijstingen. De bovenvensters zijn opgevat als deurvensters met geometrische, ijzeren leuningen. Er bevindt zich een balkon op consoles met gelijksoortig hek voor de middentravee. Verzorgd schrijnwerk onder meer rolluikkasten en guillotineramen op de begane grond, een deur toegankelijk via drie trapjes van blauwe hardsteen en op de verdiepingen schrijnwerk met grote roedeverdelingen.

Dijver nummer 14, breedhuis met dubbelhuisopstand van vijf traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Mogelijk daterend uit de 18de-19de eeuw. Verankerde, bepleisterde en beschilderde lijstgevel opengewerkt met rechthoekige vensters in vlakke omlijstingen boven lekdrempels van blauwe hardsteen. Op de begane grond zijn de twee linkertraveeën sinds 1931 doorbroken door een garagepoort. De gevel wordt horizontaal afgelijnd door een houten kroonlijst. Behouden deur- en vensterschrijnwerk.

Dijver nummer 15, een hoekpand bij het Groeninge. Dubbelhuis, op L-vormige plattegrond, van vijf traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een afgewolfd zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand is fasegewijs tot stand gekomen. De eerste twee bouwlagen dateren uit het tweede kwart van de 18de eeuw. In de loop van de 19de eeuw werd het pand verhoogd met een derde bouwlaag. Verankerde en beschilderde, bakstenen lijstgevel opengewerkt met licht getoogde openingen. Op de eerste en de tweede bouwlaag voorzien van een vlakke 18de-eeuwse omlijsting. Centrale inkom te situeren onder een balkon met ijzeren leuning op sierlijke, natuurstenen acanthusconsoles. Op de lagere derde bouwlaag bijna vierkante vensters, alternerend blind en met bewaarde schuiframes uit de 19de eeuw. Laat-barokke natuurstenen hoeknis met beeld van Maria met Kind van blauwe hardsteen. Rechts van de deur voetenschraper. De zijgevel is een volledig blinde verankerde bakstenen lijstgevel waarop een tuinmuur aansluit. De tuin is toegankelijk via een rechthoekige deuropening. Achteraan het perceel bevindt zich een achterhuis van één bouwlaag hoog onder een mansardedak bedekt met Vlaamse pannen.

Dijver nummer 16, het Arentshuis, een voormalige herenwoning met tuin, Oorspronkelijk deel uitmakend van het Gruuthusedomein tot het in 1662 definitief een afzonderlijk perceel wordt. Het complex bestaat uit een huis aan de Dijver, gedeeltelijk over de Reie gebouwd, een voormalig koetshuis en tuin met prieeltje. Vóór 1663 was de geschiedenis van het pand nauw verbonden met het domein van Gruuthuse. Het huidige uitzicht is fasegewijs tot stand gekomen. Het Arentshuis is toegankelijk via een barokke korfboogpoort met hoofdgestel geblokte omlijsting van blauwe hardsteen voorzien van 17de-eeuwse steenhouwersmerken te identificeren met F. Lisse (Arquennes, Feluy), ijzeren hek. Aan de tuinzijde een klein afdak boven laat-classicistisch getinte halfzuilen op hoge sokkels.

Imposant laat-classicistisch herenhuis, verankerde beschilderde baksteenbouw van twee bouwlagen hoog bestaande uit twee parallelle vleugels onder samengestelde zadeldaken. De nok loopt parallel aan de straat en het dak is bedekt met leien en Vlaamse pannen. De gevel is opengewerkt met rechthoekige muuropeningen. Alle ramen hebben kleine roedeverdelingen. De dakvlakken aan de oost- en de zuidzijde zijn doorbroken door dakkapellen.

De geknikte voorgevel is een lijstgevel van tien traveeën breed. Er zijn sporen van de oudste bouwphase namelijk natuurstenen muurfragmenten in de vijf rechter traveeën, op de bovenverdieping twee vensters met afgeschuinde dagkanten, sporen van negblokken en doorlopende banden. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen. De acht rechtertraveeën zijn voorzien van persiënnes. Op de bovenverdieping twee typische, ondiepe erkers in Lodewijk XVI-stijl, waarschijnlijk daterend uit het eerste kwart van de 20ste eeuw. Omlopend entablement met blanco fries, geprofileerde waterlijst en kroonlijst op klossen. De oostgevel is een lijstgevel met monumentaal portiek uit het vierde kwart van de 18de eeuw tot eerste kwart van de 19de eeuw. Deze gevel telt acht traveeën, waarvan drie blinde linker traveeën en dito uiterst rechtse travee op de verhoogde begane grond. De kelderverdieping is opengewerkt met rechthoekige houten luiken in het souterrain. Portiek van drie traveeën breed en brede buitentrapp van blauwe hardsteen: colonnade van vier slanke zuilen op postamenten en met Egyptiserende palmbldkapitelen bekroond door een omlopend hoofdgestel met kroonlijst op klossen, aan de gevelzijde zijn het gelijksoortige pilasters die de drie traveeën met rondboogdeuren ritmeren. Voorts rondboogopeningen op de begane grond, rechthoekig op de bovenverdieping.

De zuidgevel is een lijstgevel van negen traveeën breed: links dieperliggend deel van vier traveeën met lagere nok overbrugt de Reie met zijn gedrukt tongewelf afgeboord door boogrug van Doornikse steen; waarboven enkele natuurstenen consoles. Steekboogvensters, op de begane grond met inspringende dagkanten, geblokte ontlastingsbogen en beluikt of met duimen, op de bovenverdieping afgeschuinde dagkanten. Ter hoogte van drie rechtse traveeën: royaal terras met sierlijke smeedijzeren hek en trap van blauwe hardsteen leidend naar de tuin.

De westgevel heeft twee per baksteenlaag getrapte topgevels uitlopend op een schoorsteenschacht. De linkergevel heeft een dichtgemetselde ingang uit het derde kwart van de 15de eeuw oorspronkelijk deel uitmakend van Gruuthusedomein: rechthoekige deuropening in rondboognis met geprofileerde rechtstanden op zandstenen sokkels, zandstenen latei met gebeiteld Gruuthusedevies "PLUS EST EN VOUS", rondboognis met bakstenen maaswerk. Daarboven gedichte oculus en in de top twee rondboogvensters. Rechtergevel: rondboogpoortje met geblokte bakstenen omlijsting en arduinen buitentrappje. Het koetshuis gaat terug tot de 18de eeuw, mogelijk met nog een oudere kern van een constructie van één bouwlaag met topgevel aan straatzijde.

Volume van twee bouwlagen hoog onder een schilddak bedekt met Vlaamse pannen. Verankerde bakstenen lijstgevels. De straatgevel telt één travee, op de begane grond een rondboogdeur in geblokte zandstenen omlijsting met sluitsteen uit de eerste helft van de 18de eeuw, deur met waaivormig bovenlicht. Op de bovenverdieping rechthoekig luik. Brede afgeschuinde hoek met zandstenen hoekblokken. Tuingevel van zeven traveeën breed, op de begane grond geritmeerd door verankerde en heden aangepaste rondbooggalerij. in de vijf rechter traveeën heden beglaasd onder een houten kalf met oculi in de duidelijk later opgevulde boogvelden. Volledig gedichte rondboogopeningen in de twee rechter traveeën. Haast vierkante bovenvensters met kleine roedeverdeling; aanbouw van één bouwlaag en twee traveeën. Straatgevel kant Groeninge: ongelijke travee-indeling met segmentboogvensters, sporen van oudere openingen.

Publieke tuin, ommuurd aan de oost- en de zuidzijde en gestut door middel van versneden steunberen, kaaimuur aan het water; brede kasseibestrating leidt naar toegangen aan noord, oost- en zuidkant. In de tuin van het Arentshuis staan een 15-tal bomen waaronder twee omvangrijke taxussen, twee gewone esdoorns, een robinia, een omvangrijke haagbeuk, een geënte gewone esdoorn, twee linden en één witte paardenkastanje.

In de zuidoostelijke hoek laat-classicistisch rond paviljoen op trapjes. Ionische zuilen met kapitelen dragen het hoofdgestel en koepelvormige bedaking; kunststenen beeld (circa 1972) van vechtende putti: kopie door beeldhouwer A. Standaert (Brugge) naar het beeld van 1781

naar ontwerp van beeldhouwer P. Pepers. In de tuin staan twee zuilen van Doornikse steen afkomstig van de waterhal op de Markt.

In de oostelijke tuinmuur poortje van blauwe hardsteen in 18de-eeuwse omlijsting in Lodewijk XV-stijl. In de zuidmuur rondboogpoort met geprofileerde omlijsting van blauwe hardsteen, links en rechts voorzien van twee schampbollen.

De tuin geeft ook toegang tot de Bonifatiusbrug dat deel uitmaakt van het wandelparcours tussen het hof Arents en de site van de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Deze brug bevindt zich in de zuidwestelijke hoek. De Bonifatiusbrugje en de galerij van 1911 is een ontwerp van architect J. Viérin (Brugge). De brug is gebouwd op de oorspronkelijke plaats van het spui van Gruuthuse met nog bewaarde slagstijlen.

De brug is een bakstenen voetgangersbruggetje met gekasseide trapjes, bakstenen bankjes met dekplaten van blauwe hardsteen. De dekplaten van de borstweringen is waarschijnlijk afkomstig van oude grafstenen. Het booggewelf is afgewerkt met blauwe hardsteen en witte zandsteen. Aan de voet van de brug een grenssteen met jaartal 1634. De doorgang is ontworpen als een huisje onder zadeldak bedekt met leipannen. Gebouwd in neo-16de-eeuwse-stijl; aanleunend tegen Groeninge nummer 2. Bakstenen verankerde tuit- en lijstgevels, doorgang via twee tudorboogopeningen met natuurstenen waterlijst. Aan brugzijde zandstenen gevelsteen, afkomstig van Nieuwpoort, met afbeelding van een schipje en met opschrift "IN 'T SCHIP MET ROER EN MAST / LOGIEST VOOR GOEDEN GAST".

Dijver nummer 17, voormalige patriciërs woning van de heren van Gruuthuse. De gebouwen gaan terug tot de 15de eeuw en werden in het laatste kwart van de 19de eeuw grondig gerestaureerd door Brugse architect Louis Delacenserie. De vleugel aan de Gruuthusestraat dateert uit het eerste kwart van de 20ste eeuw. Het huis van de Heren van Gruuthuse ligt naast de Onze-Lieve-Vrouwekerk en wordt begrensd in het oosten door de Reie, ten zuiden door de Bakkersrei.

Aan de kant van de Dijver een monumentale neogotische ingangspoort van baksteen met gekanteelde afwerking. Oorspronkelijk was de toegangspoort gevat in een grote spitsboognis met boven de ingang een Mariabeeld met Kind, geflankeerd door twee engelen. Bij de huidige poort: gebruik van zandsteen voor de tudorboogvormige poortomlijsting, de beeldnis, de spitsboogomlijsting, de hoekkettingen, de flankerende zuiltjes met beelden van engelen en de gevelstenen. Aan de binnenplaats is een houten puntgevel versierd met houtsnijwerk en geïnspireerd op middeleeuwse houtbouw.

Een gekasseide binnenplaats met langs de zuidgevel natuurstenen platen, onder meer afkomstig van graven. Op de binnenplaats bevindt zich een ronde zandstenen waterput aan de oostvleugel. De westzijde van de binnenplaats wordt afgesloten door een laag muurtje onderbroken door een trapje leidend naar de Onze-Lieve-Vrouwekerk en opgesmukt met beeldhouwwerk van P. Pepers afkomstig van het kasteelpark van Rooigem in Sint-Kruis.

De oostelijke vleugel uit het eerste kwart van de 15de eeuw is een onderkelderde verankerde baksteenbouw van twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met leien, met grotendeels bewaarde oorspronkelijke vormgeving.

Aan de binnenplaats, een lijstgevel van vijf traveeën breed en rechts een toegangstravee naar de traptoren. Er wordt gebruik gemaakt van zandsteen voor de hoekketting, de kruis- en bolkozijnen met negblokken en de balustrade. De rechtertravee is gevat in een tudorboognis met driepas: boven de deur met buitentrapje, een hoge zandstenen tudorboognis met wapenschild van de heren van Gruuthuse geflankeerd door eenhoorns, daarboven een rechthoekige venster in een spitsboognis met driepas, rechthoekig dakvenster in accoladeboognis met driepas. Het dakvlak is voorzien van dakkapelletjes.

Aan de noordzijde van de vleugel, zogenaamde "bottelrie": driezijdige aanbouw onder spits dak met dakkapelletje. Hier wordt gebruik gemaakt van zandsteen voor de hoge plint, de hoekkettingen en de vensters met onder meer kruiskozijn. De ingang ligt verzonken met geblokte rondboogingang.

De reiegevel bestaat uit verankerde punt- en lijstgevels met een ongelijke travee-indeling. Deze gevels ondergingen een 19de-eeuwse restauratie. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters met zandstenen kruis- en bolkozijnen gevat in doorlopende traveenissen met eenvoudig maaswerk op de borstweringen en in de boogvelden. De kelderopeningen zijn voorzien van traliwerk, op de begane grond enkele met vensterkorven.

Van links naar rechts: één travee brede aanbouw uit het laatste kwart van de 15de eeuw. De traveenis is afgewerkt met gekoppelde spitsbogen en versierd met zandstenen drielob. Op de bovenverdieping een kruiskozijn in gekoppelde spitsboognis en daarboven bolkozijn. De puntgevel is afgewerkt met een kruisbloem. Zijgevel van drie traveeën breed en een lagere aanbouw van één travee breed, kruiskozijnen met negblokken, bovenbouw met quasi blinde gevel, miniatuurvenstertje. Grote puntgevel van drie traveeën breed zijn bevat in een grote spitsboognis, opengewerkt met driepas, twee- en drielobben refererend aan de houtbouw. De neuzen zijn versierd met beschilderde wapenschilden van Jan IV van der Aa, de eerste heer van Gruuthusè, en zijn vrouw Agnes van Mortaigne. Lijstgevel van drie traveeën breed met afwijkende linkertravee: het later toegevoegd benedenvenster wijkt af van de as, op de bovenverdieping sporen van een oudere opening. Ter hoogte van de bouwnaad traptoren met ingesnoerde torenspits, sporen van tribune; bij de restauratie van 1883-1895 wordt de toren hoger opgetrokken en de vorm licht gewijzigd.

De tweede lijstgevel van de zogenaamde keuken had oorspronkelijk op de begane grond drie vensters in plaats van de huidige twee. Zandstenen balustrade met visblaasmotief en waterspuwers toegevoegd bij restauratie van 1883-1895 en geïnspireerd op bewaard fragment van de zuidvleugel. Vijf dakkapelletjes, schoorsteenschachten met polygonale rookmonden.

De zuidvleugel dateert uit het derde kwart van de 15de eeuw. Onderkelderde verankerde baksteenbouw met hoger linkerdeel van drie bouwlagen hoog en lager rechterdeel van twee bouwlagen hoog onder zadeldaken bedekt met leien. Volgens de kaart van Marcus Gerards (1562) telde het linker deel één bouwlaag. Sanderus (1641) tekent twee bouwlagen. De tweede verdieping dateert wellicht van circa 1628 bij de herbestemming als Berg van Barmhartigheid. De voor- en achtergevel zijn het resultaat van ingrijpende, historiserende restauratie uit het laatste kwart van de 19de eeuw. Gebruik van zandsteen voor de plint, de negblokken, de kruis- en bolkozijnen, de balustrade, de dakvensters. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters, getralied op de kelderverdieping en op de begane grond.

De gevel aan de binnenplaats bestaat uit een lijstgevel van vijf traveeën breed in doorlopende nissen die het resultaat zijn van een 17de-eeuwse verbouwing en de 19de-eeuwse restauratie. Tijdens de 19de-eeuwse restauratie werden de bovenste vensters horizontaal afgedekt in plaats van de segmentbogen. Tevens herbouwen van de vervallen dakvensters, reconstructie van de balustrade volgens de bewaarde fragmenten in het rechterdeel. Terugvinden van sporen van de vroegere bordes. Op die plaats kwam een neogotische ingangspartij met buitentrapp. Hiervoor werden de bovenvensters gedeeltelijk verwijderd. Tevens aanbrengen van zandstenen portaal met beeldnis en rijke neogotische versiering geïnspireerd op kasteel in Blois. De uitvoerder, beeldhouwer G. Pickery (Brugge), gebruikte het beeld van Louis XII als model voor het zandstenen ruitersbeeld (1901) van Lodewijk van Gruuthuse. Dit werd geplaatst in 1903.

Rechts lijstgevel van drie traveeën breed. Tijdens de 19de-eeuwse restauratie verwijderen van de rechter aanbouw en op die plaats invoegen van de derde travee. De vensters op de bovenverdieping hebben doorlopende lekdrempels. Dakvenster met traptop geflankeerd door balustrade, vier dakkapelletjes in het dakvlak.

De vleugel op de bovenverdieping wordt verbonden met de Onze-Lieve-Vrouwekerk door een bidkapel boven de doorgang. De doorgang is op de begane grond voorzien van twee korfboogpoorten, daarboven verweerde zandsteen met rest van console. Op de bovenverdieping een betralied rechthoekig venster in spitsboognis; ijzeren hek.

De 15de-eeuwse traptoren, in de oksel van de zuidelijke en de oostelijke vleugel is reeds in 1641, gedeeltelijk afgebroken. Hij wordt in 1894 volgens de tekening van Marcus Gerards (1562) terug opgebouwd. De polygonale toren heeft boven het spitse dak een natuurstenen spitsbooggalerij afgewerkt met balustrade. De toren wordt flankerend door een hoger opgaand, rond torentje met kegeldak.

De achtergevel is een lijstgevel van vijf traveeën breed met vierzijdige uitbouw ter hoogte van de tweede travee en aan de zuidwestelijke-zijde geflankeerd door een achzijdig traptorentje. Tijdens de restauratie wegbreken van een gebouw rechts van de traptoren en één travee brede gotische trapgevel versierd met lisenen. De nieuw gebouwde gevel is weinig geïnspireerd op de oorspronkelijke toestand. Onder meer plaatsen van vier neogotische dakvensters en borstwering cf. bewaarde resten boven de rechter travee. Boven de traptoren

komt een hogere spits met klokje. De vierzijdige uitbouw, onder meer opengewerkt met lisenen en boogfriezen is bekroond met galerij onder tentdak.

Conciërgewoning en lapidarium. Na de sloop van de oude gebouwen uit de 15de-17de eeuw in 1909-1910 bouwen van een nieuwe constructie naar ontwerp van architect L. Delacenserie. Hierdoor werd het oorspronkelijk gesloten karakter hersteld van de binnenplaats. Geheel van bakstenen gebouwen van één en twee bouwlagen hoog op L-vormige plattegrond in neo-Brugse stijl met een dominerende ronde toren. Het middendeel met lapidarium, heeft aan binnenplaatszijde een lijstgevel van zes traveeën, rechts ingewerkte traptoren en op de begane grond tudorbooggalerij op zandstenen zuilen. Op de hoek van de conciërgewoning, fraaie smeedijzeren arm met vergulde halve maan als uithangbord, aan de straatgevel een beeldhouwde fries.

De westzijde van de straat Dijver is heterogeen opgebouwd en wordt ingenomen door de zijgevels van de panden Wollestraat nummer 32-34, de achtergevels van de panden Kartuizerinnenstraat nummers 4-8. De achtergevels van deze panden kenmerken enerzijds het neoclassicisme en anderzijds de typische neo-brugse stijl. Hierop aansluitend de gebouwen van het voormalige Kartuizerinnenklooster. Tussen het Kartuizerinnenklooster en de tuinmuur horend bij het pand Oude Burg nummer 19 is een brandstraatje te situeren. De tuinpaviljoenen, horend bij het pand Oude Burg nummer 21 en het pand Nieuwstraat nummer 5. Hierop sluiten de zijgevels van de panden Nieuwstraat nummer 9 aan.

De panden aan de oostzijde van de Kartuizerinnenstraat zijn ingeplant op een perceel dat doorloopt tot aan de Dijver. Deze panden hebben een beeldbepalende gevel die uitgaat aan de Dijver. De hoofdgevel bevindt zich aan de Kartuizerinnenstraat. Deze gevelrij kenmerkt zich door haar heterogeen karakter.

Het Kartuizerinnenklooster (Kartuizerinnenstraat nummer 4) beslaat een ruime oppervlakte in de huidige Kartuizerinnenstraat. Het klooster is fasegewijs gebouwd en uitgebreid en beslaat een ruime oppervlakte in de huidige Kartuizerinnenstraat en Oude Burg. Van 1575 tot 1783 klooster, vervolgens opeenvolgende functies. Het voormalig klooster bestaat een kloosterpand waarvan nog twee pandgangen zijn bewaard en een vleugel aan de Reie. Bakstenen kloostergebouwen op een U-vormige plattegrond.

De gebouwen in de Kartuizerinnenstraat omvatten een hoofdingang tot de oostelijke pandgang. Verankerde bakstenen tuitgevel met gebruik van zandsteen voor afgeschuinde hoek met hoekblokken. 17de-eeuws uitzicht met toevoeging in 1930 van een deuromlijsting van blauwe hardsteen afkomstig van Oude Burg nummer 4. Rechts van de ingang een rijk uitgewerkte gevelsteen van blauwe hardsteen. Ronde en traanvormige oculi met glas-inloodramen. Links van de ingang: een naamloos straatje afgesloten met een poortje en waar in de 15de eeuw een badstoof stond.

Binnenplaats met voornamelijk een 18de-eeuws karakter. Volgens het plan van 1784 oorspronkelijk gescheiden van de eigenlijke tuin door middel van een heden afgebroken kloostergang. In het oosten toegankelijk via een poortgebouw van vijf/vier traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak bedekt met leien. Het poortgebouw heeft een verankerde bakstenen lijstgevel, de twee rechter traveeën zijn voorzien van een tuitgevel met een ronde oculus. Gebruik van zandsteen voor bolkozijnen. Drie pandgangen van telkens negen traveeën lang en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met leien. Op de begane grond geritmeerd door aangepaste tudorboogvensters met afgeschuinde dagkanten en rondboogramen met deels bewaard houtwerk uit de 19de eeuw. Op de tweede bouwlaag rechthoekige vensters met afgeschuinde dagkanten en ramen met kleine roede-verdeling. In de tuin van het voormalig Kartuizerinnenklooster staat een opmerkelijke treurbeuk.

De Reiegevels aan de Dijver bestaan uit verschillende volumes, telkens opgetrokken in een eigen stijl. Links een verankerde bakstenen lijstgevel in neo-brugse stijl van vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een leien zadeldak. De gevel wordt verticaal geritmeerd door traveenissen gevat tussen gelede steunberen. De gevel wordt ook horizontaal belijnd door een natuurstenen plint, een natuurstenen waterlijst die één geheel vormt met de aflopende onderdorpels. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen gevat

in een nis met afgeschuinde dagkanten. De ene nis is meer uitgewerkt dan de andere en wisselen elkaar af. De eerste, de derde en vierde traveeën is voorzien van afgeschuinde dagkanten en drie spitsboognissen. De tweede en vierde nis is meer uitgewerkt en voorzien van sierlijk maaswerk en een natuurstenen cartouche. De traveeën gaan over in een dakvenster met traptop en overhoeks geplaatst topstuk. Het dakvlak is doorbroken door dakkapellen.

De linkertravee vormt een overgang tussen dit gebouw en een andere vleugel. Deze linkertravee is voorzien van een toreuitbouw met een tentdak voorzien van een peerspits voorzien van een leien bedaking. Aan de Reie prijkt een fraai uitgewerkte uitkragende erkeruitbouw voorzien van fraai maaswerk. Aansluitend bij dit volume bevindt zich een volume van twee bouwlagen hoog en twee traveeën breed onder een pannen schilddak. De twee traveeën kragen uit op een dubbele spitsboogfries met afgeschuinde dagkanten aanzettend op natuurstenen uitgewerkte consolestenen. Op de verdieping Brugse traveeën type I aanzettend op natuurstenen basementen. De traveeën zijn voorzien van rechthoekige muuropeningen onder een ontlastingsboog met opengewerkte voeg. De lijstgevel wordt bovenaan afgelijnd door een gekanteelde borstwering centraal doorbroken door een dakvenster met getrapte top en rechthoekig venster met natuurstenen bolkozijn in een spitsboogfries met afgeschuinde dagkanten. Imposante schoorsteenschacht versmallend naar boven toe.

Hierop aansluitend een volume van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog. De verdieping kraagt uit op een rondboogfries aanzettend op massieve pilasters. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen. Op de verdiepingen gevat in een vlakke bepleisterde omlijsting met oren uit sluitsteen. Kroonlijst met houten klossen. Behouden vensterschrijnwerk met kenmerkend schrijnwerk. Op de verhoogde begane grond kenmerkende kleine roede-verdeling met uitgewerkt kalf voorzien van een rocaille. Op de eerste verdieping grote roede-verdeling.

Kartuizerinnenstraat nummer 6, complex naar ontwerp van architect C. Dewulf, van 1903. Volgens de jaarcartouche gebouwd in plaats van een 19de-eeuws herenhuis. Het complex bestaat uit een koetshuis, een diephuis met hierop aansluitende Reievleugel gegroepeerd rondom een binnenplaats. Het complex is toegankelijk via een steekboogpoort opgenomen in een gekanteelde muur doorlopend in een lagere afsluiting met houten balustrade. Baksteenbouw met gebruik van zandsteen voor de kozijnconstructies, de doorgetrokken onder-, tussen- en bovendorpels, de oculi-omlijsting en de ornamenten zoals de mascarons en de cartouches in boogvelden.

Links het voormalig koetshuis met weinig opengewerkte voorgevel, en drieledige tuingevel; trapgevel, middenstuk met verticale plankenbeschietsing en lijstgevel met in het midden een traptop. Rechts een diephuis in neo-barokke stijl van drie traveeën breed en acht traveeën diep en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen met hierop aansluitend de Reievleugel in neo-Brugse stijl van vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met leien. Verankerde bakstenen trapgevel met ijzeren windvaan. De gevel heeft een overkragende bovenbouw op steekboognis aanzettend op natuurstenen consolestenen.

Verankerde bakstenen lijstgevel waarvan de deurtravee wordt bekroond door een dakvenster met traptop. De deur links is voorzien van een houten afdak.

De Reievleugel is een volume van negen traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met leipannen. Aan de tuinzijde wordt de gevel gekenmerkt door een pseudo-arcade. Aan de kant van de Reie een verankerde bakstenen lijstgevel geritmeerd door Brugse traveeën, type I aanzettend op natuurstenen zuiltjes. De drie linkertraveeën zijn uitgewerkt als een trapgevel. Deze trapgevel wordt geritmeerd door Brugse traveeën met op de borstwering gekoppelde spitsboognissen met driepassen. Ter hoogte van de middentravee bevindt zich een massieve erkeruitbouw onder leien lessenaarsdak. De gevel is opengewerkt met rechthoekige muuropeningen voorzien van natuurstenen kruis- of bolkozijnen en behouden deur- en vensterschrijnwerk. Het dakvlak is voorzien van pittoreske dakkapellen. Deur met trap naar reieoever afgezoomd met houten geometrische leuning tussen bakstenen pilasters. Aan de oevers van de Dijver een treurbeuk en een witte paardenkastanje.

Kartuizerinnenstraat nummer 8, breedhuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen vormde oorspronkelijk één geheel met het buurpand nummer 6, een bepleisterde lijstgevel uit de 19de eeuw. Het huidige uitzicht is het resultaat van verbouwingen in 1923. Bepleisterde en beschilderde lijstgevel met uitstralende imitatiebanden boven de korfboogpoorten met sierlijk smeedwerk. De gevels zijn opengewerkt met rechthoekige deur- en bovenvensters in vlakke omlijsting op kordon vormende lekdrempels.

Aan de Reie een breedhuis van vier traveeën breed en twee en een halve bouwlaag onder een pannen zadeldak. Bepleisterde en beschilderde lijstgevel opengewerkt met rechthoekige muuropeningen. De bovenste verdieping is opengewerkt met typische halfronde mezzanino vensters met waaijer. Terras aan de Dijver afgesloten door een houten balustrade tussen bakstenen pijlers.

Kartuizerinnenstraat nummer 10, samenstel van enerzijds een volume met een bakstenen verankerde lijstgevel in historiserende stijl. De gevel is opengewerkt met een tudorboogpoort met afgeschuinde dagkanten. De rechthoekige vensters met natuurstenen kruis-of bolkozijn, op de begane grond gevat in een tudorboognis.

Anderzijds een onderkelderd breedhuis van vier traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een afgewolfd zadeldak bedekt met Vlaamse pannen, mogelijk met oudere kern. Het huidige uitzicht is het resultaat van een "Kunstige Herstelling" in 1955. Bepleisterde en beschilderde verankerde bakstenen lijstgevel. Op de begane grond een arcade van 1983. De gevel is opengewerkt op de verdieping met rechthoekige muuropeningen geplaatst in een geprofileerde omlijsting. Behouden schrijnwerk op de verdieping. Kroonlijst op klossen.

Gelijkaardige vormgeving als reiegevel van Kartuizerinnenstraat nummer 8. Reiegevel van zes traveeën breed en twee en een halve bouwlaag hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Bepleisterde en beschilderde lijstgevel met uitzicht uit de eerste helft van de 19de eeuw opengewerkt met rechthoekige muuropeningen. Belijvende kordon vormende lekdrempels en typische halfronde mezzaninovensters met waaijer op de bovenste verdieping. Houten erker op de tweede bouwlaag. Behouden typerend schrijnwerk. Terras aan de Dijver afgesloten door een houten balustrade tussen bakstenen pijlers.

Aansluitend bij het Kartuizerinnenklooster zijn de kaaimuren, horend bij het pand Oude Burg nummer 19 belangrijk. De kaaimuur/ tuinmuur is een verankerde bakstenen muur met natuurstenen dekstenen en massieve steunberen en sporen van oudere openingen.

Het huis de Halleux, Oude Burg nummer 21-23, met orangerie aan de Dijver wordt mee opgenomen in het stadsgezicht Dijver en omgeving. Het huis de Halleux is een herenhuis met bijhorend koetshuis en tuinpaviljoen aan de Dijver. Het huidige uitzicht is fasegewijs tot stand gekomen. Aanvankelijk stonden hier meerdere huizen die aan verscheidene eigenaars toebehoorden. Links een overbouwde toegang tot het brandstraatje zogenaamd het "Winterstraatje" van één travee breed en twee bouwlagen hoog. Het brandstraatje is voorzien van oude kasseibestrating. De orangerie hoort bij het statige herenhuis de Halleux die gelegen is aan de Oude Burg. De vleugel met specifieke functie illustreert de Lodewijk XVI-stijl. Het was dan ook een uitgelezen locatie om dergelijk volume te bouwen aan de waterkant waar men zicht had op het water en de omgeving.

Tuinpaviljoen, gebouwd aan de Reieoever met een uitzicht uit het derde kwart van de 18de eeuw. Langwerpig bakstenen gebouw onder leien mansardedak. Tuingevel is een bepleisterde en beschilderde lijstgevel met uitspringende ingangspartij - wellicht ouder dan de vleugel aan de Dijver - onder koepelvormig leiendak en stucversiering in Lodewijk XVI-stijl. Deze centrale ingangspartij is voorzien van een rondboogdeur met geprofileerde omlijsting en een uitgewerkte sluitsteen. Links en rechts van de deur panelen voorzien van onder meer manden opgehangen aan strikmotieven, fruit, jachthoorn en bloemen. De rijk uitgewerkte driehoekige frontonbekroning is voorzien van bloemen- en bladmotieven. De deur is voorzien van sierlijk schrijnwerk. De gevel aan de Dijver is opengewerkt door zeven rondboogvensters in vlakke omlijstingen met uitgewerkte sluitsteen en balusters als borstwering. De rondboogvensters zijn gescheiden door vlakke pilasters voorzien van spiegels. Kenmerkend en sierlijk

schrijnwerk met kleine roedeverdeling, uitgewerkt kalf en waaivormige roedeverdeling in de bovenlichten. Het imposante leien mansardedak is voorzien van vaasvormige ornamenten op het dak ter hoogte van de pilasters.

Links en rechts van het tuinpaviljoen een brandstraatje met natuurstenen trap naar de Reie. Afgesloten door een hoge bakstenen muur en deurtje.

De binnenplaats, gelegen tussen de achtergevel van de doorrit, het koetshuis en de tuinvleugel is verhard met onregelmatige kasseien.

In de parterretuin van het pand Oud Burg 21-23 is een fraai geometrisch patroon van buxushaagjes aangelegd, geflankeerd door twee loofgangen van haagbeuk met open nissen naar het parterre. In de heraanleg is een omvangrijke gewone esdoorn behouden.

De panden gelegen in de Nieuwstraat die opgenomen zijn binnen het stadsgezicht hebben telkens een vleugel aan de Dijver. Het pand Nieuwstraat nummer 10 vormt als het ware het sluitstuk van de Dijver die een hoek van 90 graden maakt richting het Arentshuis. Het water loopt onder het Arentshuis door en gaat dan over in de Bakkersrei waar het dan verder overgaat in de Eekhoutrei.

Vleugel aan de Dijver horend bij het pand Nieuwstraat nummer 5, is een breedhuis van vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Verankerde bakstenen lijstgevel opengewerkt met rechthoekige muuropeningen. Op de verhoogde begane grond deurvensters, op de verdieping vierkante vensteropeningen, telkens voorzien van een smeedijzeren vensterleuning. Behouden schrijnwerk getypeerd door grote roedeverdelingen.

Nieuwstraat nummer 7, diephuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert uit 16de eeuw en onderging latere aanpassingen. Onder meer in de loop van de 19de eeuw wijzigen van de openingen met typische ramen. De oorspronkelijk ramen waren beluikt op de begane grond. De bepleisterde en beschilderde trapgevel wordt getypeerd door Brugse traveeën, type I. Links een lagere aanbouw met twee luiken. Aan de Dijver een vleugel van verankerde bakstenen van vijf traveeën breed en één bouwlaag hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert uit de 17de eeuw. Op het kelderniveau: vijf segmentboogopeningen met afgeschuinde dagkanten. De lekdrempel van het centraal venster op de eerste bouwlaag loopt door als kordon. Beluikte vensters, links gedeeld, met imitatie-negblokken.

Nieuwstraat nummer 10, hoekpand bij de Gruuthusestraat. Breedhuis van vier traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een gemansardeerd zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Achter de gevel gaat mogelijk een 18de-eeuwse kern schuil. In 1883 vinden gevelaanpassingen plaats: onder meer verplaatsen van de deur van de eerste naar de tweede travee. Consoliderende en verfraaiende "Kunstige Herstelling" van 1914 naar ontwerp van architect T. Raison (Brugge) onder meer toevoegen van de pilasters op de zijgevel, aanpassen van de vensters, waarvan slechts twee met een 18de-eeuws uitzicht en toevoegen van een dakvenster volgens het model van de voorgevel. Bepleisterde en beschilderde pilastergevel met omlopend gekornist hoofdstel uit de eerste helft van de 18de eeuw; centraal dakvenster tussen vleugelstukken en driehoekig fronton. Ovale cartouche op de middenpenant. Rondboogdeur en -vensters met figuratieve sluitsteen op begane grond; segmentbogige bovenvensters in vlakke omlijsting. Behouden schrijnwerk bestaande uit T-ramen en benedenvensters in de voorgevel met een bovenlicht. De zijgevel is een bakstenen lijstgevel die verticaal wordt geritmeerd door bepleisterde pilasters. De gevel is opengewerkt met segmentboogvensters in een vlakke omlijsting, voorzien van behouden T-ramen.

Nieuwstraat nummer 9-11, hoekpand bij de Dijver bestaat uit twee diephuizen van samen zes traveeën breed en twee bouwlagen hoog elk onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert uit de 17de eeuw en werd aangepast in de loop van de 19de eeuw. De bepleisterde en beschilderde trapgevels worden horizontaal geleed door een dubbel geprofileerde puilijst. Het linker pand is op de begane grond voorzien van imitatievoegen. Het rechterpand is op de hoek voorzien van een Mariabeeld met Kind. De gevel is opengewerkt

met rechthoekige muuropeningen geplaatst in rechthoekige spaarvelden. De muuropeningen zijn voorzien van bewaard schrijnwerk met onder meer bewaarde persiënnes op de begane grond en T-ramen. De achtergevels zijn verankerde bakstenen puntgevels. Tegen de achtergevel staat een volume onder een pannen schilddak. Deze gevel is opengewerkt met rechthoekige muuropeningen.

De vleugel aan de Dijver is een breedhuis van vier traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een schilddak bedekt met Vlaamse pannen. Beschilde verankerde bakstenen lijstgevel opengewerkt met rechthoekige openingen voorzien van behouden schrijnwerk met grote roede-verdelingen. De gevel wordt afgelijnd door een eenvoudige kroonlijst.

Op de straat Dijver sluit de Gruuthusestraat aan. Deze begint aan de Gruuthusebrug. De Gruuthusestraat is een korte rechte straat voorzien van kasseien en verhoogde voetpaden. De straat wordt aan de zuidzijde gedomineerd door de vleugel van het Gruuthuse.

De bebouwing klimt op tot de eerste helft van de 17de eeuw. Door historiserende restauraties verdween de authentieke opstand van de verschillende panden. Voorbeelden hiervan zijn onder meer de panden Gruuthusestraat nummer 2 en nummer 4.

Gruuthusestraat nummer 2 is een diephuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak. Het huidige uitzicht is het resultaat van opeenvolgende wijzigingen. Dit pand was oorspronkelijk in 1919 opgetrokken als een bijgebouw van het buurpand Gruuthusestraat nummer 4. In 1940 werd het bijgebouw verhoogd tot een trapgevel van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak. Bakstenen trapgevel opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen, spitsboogvormige deur en rondboogvormig topvenster. De muuropeningen zijn allemaal voorzien van afgeschuinde dagkanten. De vensters op de begane grond hebben een natuurstenen bovenlicht, op de verdieping vensters met natuurstenen bolkozijnen die een balkonvenster flankeren. Op de tweede bouwlaag bolkozijnen.

Gruuthusestraat nummer 4 is een Hoekpand bij het Guido Gezelleplein. Volgens een jaarcartouche gebouwd in "1642". Het pand ondergaat een verfraaiende "Kunstige Herstelling" in 1913 naar ontwerp van architect T. Raison. Dit pand vormde oorspronkelijk één geheel met het pand Gruuthusestraat nummer 2.

Verankerde bakstenen lijstgevel met een traptop van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak. De gevel is opengewerkt met rechthoekige muuropeningen onder geblokte ontlastingsbogen met centraal een mascaroon. De benedenvensters zijn voorzien van een natuurstenen bolkozijn. Op de verdieping natuurstenen kruiskozijnen. In de top een rechthoekig venster met natuurstenen bolkozijn gevat in een rondboog met een cartouche in het boogveld. De zijgevel is een verankerde bakstenen puntgevel voorzien van een centraal breed schouwmassief. De gevel is op de begane grond voorzien van rechthoekige muuropeningen, in de geveltop zit een rondboogvenster. De rechthoekige vensters zijn voorzien van een natuurstenen tussendorpel.

Het Guido Gezelleplein is te situeren tussen de Gruuthusestraat en de Mariastraat. Dit pleintje wordt aan de zuidzijde begrensd door de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Oorspronkelijk was hier het kerkhof gevestigd. Op het plein staat het beeld van Guido Gezelle naar ontwerp van beeldhouwer J. Lagae uit Roeselare. Bronzen beeld van Vlaamse priester-dichter Guido Gezelle geplaatst op een sokkel van blauwe hardsteen, hier geplaatst in 1930. Op het pleintje voorzien van kasseien staan enkele op rijen geplante lindebomen.

Binnen het stadsgezicht wordt de gevelrij Wollestraat nummer 28 tot en met nummer 32 opgenomen. Deze gevelrij bestaat uit diephuizen waarvan de nummers 28 tot en met 30 zijn afgewerkt met een trapgevel.

Wollestraat nummer 28, Kartuizerinnenstraat nummer 12, gelegen op de hoek met de Kartuizerinnenstraat. Huis "Dits in den grooten mortier" volgens naamcartouche. Diephuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. De trapgevel van 1634 wordt in de loop van de 18de eeuw vervangen door een klokgevel. De huidige gevel van 1879 is gebouwd als "Kunstige Herstelling". Toevoegen van

Mariabeeld met Kind in 1856. Verfraaiende "Kunstige Herstelling" in 1911 naar ontwerp van architect Ch. Poupaert.

Verankerde bakstenen trapgevel met gebruik van blauwe hardsteen voor de drieledige winkelpui. Voorts gebruik van zandsteen voor rechthoekige bovenvensters en ornamenten. Overkragende bovenbouw aanzettend op drie rondbogen met mascarons en in de boogvelden natuurstenen reliëfs die verband houden met het Beleg van Brugge door prins Frederik Hendrik van Oranje in 1631. De kruiskozijnen van de tweede bouwlaag zijn voorzien van negblokken, doorgetrokken onderdorpels, en in de boogvelden reliëfs met voorstelling van Neptunus en Ceres; gelijkaardige afbeelding van Orion boven het bolkozijn in de geveltop. Licht gebuikte zijgevel met onder meer rechthoekige vensters met zandstenen kruis- en bolkozijnen onder gekoppelde ontlastingsbogen, getrapd dakvenster en pittoreske dakkapel. Op de benedenverdieping een Latijnse chronogram "aVrIaCVs brVgaM VenIt; VIDIt, abIt". Schamppaal op de hoek is restant van kanon.

Licht gebuikte zijgevel in de Kartuizerinnenstraat van vier traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak. Verankerde bakstenen lijstgevel met lage natuurstenen plint opengewerkt met rechthoekige kelderopeningen. De gevel is opengewerkt met rechthoekige deur voorzien van een natuurstenen bolkozijn. De rechthoekige vensters zijn voorzien van natuurstenen kruis- en bolkozijnen onder gekoppelde ontlastingsbogen. Het dak is voorzien van een getrapd dakvenster en pittoreske dakkapel.

Wollestraat nummer 30, bestaat uit twee diephuizen. Links een diephuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Verankerde en bepleisterde bakstenen trapgevel uit de 18de eeuw. Latere aanpassingen onder meer consoliderende "Kunstige Herstelling" in 1989 naar ontwerp van architect L. Dugardyn (Brugge).

De gevel wordt horizontaal belijnd door een puibalk en kordons. Drieledige onderbouw voorzien van een winkelpui van blauwe hardsteen voorzien van steenhouwersmerken te identificeren met J. Dieux en P.C. Trigalet (Arquennes en Feluy). Plint van gesinterde baksteen. Gekoppelde steekboogvensters op de tweede bouwlaag met penanten van blauwe hardsteen onder zware kordonlijst. Het topvenster is gevat in een vlakke omlijsting met geprofileerde waterlijst onder een steigergat.

Rechts een diephuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Verankerde bakstenen trapgevel uit de 18de eeuw met beschilderd parement. De gevel wordt horizontaal belijnd door een puibalk en kordons. De drieledige onderbouw is opengewerkt met drie korfboogvensters. De bovenbouw is voorzien van drie korfboogvensters. Het topvenster is gevat in een vlakke omlijsting met geprofileerde waterlijst onder een steigergat.

Wollestraat nummer 32, breedhuis van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een pannen dak. De lijstgevel werd gedeeltelijk herbouwd in 1895 en vervangt in 1820 een klokgevel. Rode bakstenen lijstgevel opengewerkt met rechthoekige muuropeningen. De gevel wordt horizontaal afgelijnd door een kroonlijst.

Wollestraat nummer 34, hoekpand bij de Dijver, aan de voet van de Nepomucenusbrug en met toegangstrap tot het water. Diephuis van drie traveeën breed in de Wollestraat en een zijgevel van vier traveeën aan de Dijver. Drie bouwlagen hoog onder een afgewolfd zadeldak bedekt met tichelen. Heden lijstgevel gedateerd "17 / 20" als verbouwing van houten gevel. In 1820 wordt de oorspronkelijke gevel met in- en uitzwenkende top en gebogen fronton herleid tot een schermgevel. De "Kunstige Herstelling" van 1910 omvat het bouwen op alluviale grond van een gebouwtje met houten betimmering, klassieke halfzuiltjes en tegeldak. De laat-barokke lijstgevel van baksteen is opengewerkt op de verdieping met schouderboogvensters in zandstenen omlijsting met kwartholle dagkanten en waterlijst eindigend op voluten en kraagstukken met bloemmotieven. De bovenvensters behouden hun schrijnwerk getypeerd door grote roeden. De lijstgevel is voorzien van een bepleisterde en beschilderde kroonlijst. Verbouwde begane grond. Eenvoudiger zijgevel voorzien van rechthoekige muuropeningen en gekoppelde spitsboogjes als sporen van oudere openingen die evenals de uitkragende schoorsteenschacht verwijzen naar het laatmiddeleeuwse pand.

Binnen het stadsgezicht worden de panden Groeninge nummer 2 tot en met Groeninge nummer 18 opgenomen. Deze panden zijn ingeplant op percelen die lopen tot aan de Bakkersrei. Het stadsgezicht eindigt bij de hoek van de Kastanjeboomstraat. De straat is voorzien van kasseien die doorlopen tot aan de gevels. Ter hoogte van Bakkersrei, die overgaat in de voormalige Eekhoutrei, staat als afsluiting een smeedijzeren hekwerk. De kaaimuren zijn voorzien van muurvegetatie.

Het begin van de straat Groeninge wordt gedomineerd door de aanwezigheid van de tuilmuren die enerzijds horen bij het Arentshuis en het hoekpand Dijver nummer 15.

Ter hoogte van de toegang tot het Arentshuis staat een vrij imposante armpomp ontworpen door E. Simonis. De pomp is verwerkt als een neoclassicistisch monument van blauwe hardsteen met opschrift "S.P.Q.B. / 1857" en ijzeren zwaan als tuitstuk.

Groeninge nummer 2, deels vrijstaand dubbelhuis, palend aan de tuin van het Arentshuis (zie Dijver nummer 16). Dit pand vormt één geheel met de tuinmuur van het Arentshuis.

Volume op L-vormige plattegrond. Breedhuis van vijf traveeën breed op de begane grond en zes traveeën breed op de verdieping. Het pand is twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met leien. Het pand klimt in kern op tot de 17de eeuw. In 1933 werd het pand verfraaiend heropgebouwd op vraag van eigenaar Baron Van der Elst naar ontwerp van de architecten J. en L. Viérin in neo-Brugse stijl. Volgens de bouwvergunning werd het pand grondig gerestaureerd en werden verschillende elementen toegevoegd. Volgens oude postkaarten was er aan de Reie oorspronkelijk een breedhuis met een lijstgevel van twee bouwlagen hoog en zeven traveeën breed met onder meer een smidse op de koer.

Verankerde bakstenen gevel waarvan de twee linkertraveeën zijn uitgewerkt als een trapgevel. Opvallend zijn de centrale spitsboogdeur met afgeschuinde dagkanten en bolkozijn als bovenlicht en behouden schrijnwerk. De gevel wordt verticaal geritmeerd door Brugse traveeën type I. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen met behouden schrijnwerk. Op de begane grond voorzien van een natuurstenen kruiskozijn en gekoppelde ontlastingsbogen en op de verdieping voorzien van een natuurstenen bolkozijn. Het topvenster van de trapgevel is gevat in een nis met tudorboog, het dakvenster met aandaken is gevat in een rondboognis met afgeschuinde dagkanten met in het boogveld een driepas. De zijgevel van dit pand maakt deel uit van de ommuurde tuin van het Arentshuis. Deze zijgevel kenmerkt zich door zijn trapgevel met aansluitend hierop een lijstgevel die overgaat in de toegang tot de Bonifatiusbrug. De verankerde trapgevel telt twee traveeën en is opengewerkt met rechthoekige muuropeningen voorzien van afgeschuinde dagkanten, gekoppelde ontlastingsboogjes en glas-in-lood ramen waar van sommige zijn betralied. De gevel wordt gemarkeerd door een imposante schouw met aan weerszijden een kleine rechthoekige vensteropening met afgeschuinde dagkanten onder een ontlastingsboog. Op de trapgevel aansluitend een lager volume afgewerkt met een verankerde bakstenen lijstgevel overgaand in een tuitgevel waarin de overdekte toegang tot de Bonifatiusbrug zit gevat. De lijstgevel is opengewerkt met een rechthoekig venster met afgeschuinde dagkanten, een natuurstenen bolkozijn en gekoppelde ontlastingsboogjes. Links ervan sporen van oudere openingen. Hierop aansluitend de toegang tot de Bonifatiusbrug.

De analoge achtergevel bestaat uit een lijst- en trapgevel van verankerde baksteen. Links een trapgevel van twee traveeën breed geleed door Brugse traveenissen type I. In de top een tudorboognis. Boven de deur een natuurstenen beeldnis met baldakijn. Aansluitend bij de trapgevel een lijstgevel opengewerkt met rechthoekige muuropeningen voorzien van behouden schrijnwerk en een éénlaagsvolume met tuitgevel en dakkapel met driepasmaaswerk in het boogveld. Op de begane grond opengewerkt met rechthoekig venster met behouden schrijnwerk in een natuurstenen omlijsting en voorzien van natuurstenen omlijsting. Stadstuin, evenwijdig lopend met de Bakkersrei en afgesloten door een bakstenen kaaimuur met korfboogpoortje, geconsolideerd in 1996 als "Kunstige Herstelling"; tuinreconstructie van 1934-1935 naar ontwerp van de bekende Nederlandse tuinarchitecte Wilhelmina Jacoba Moussault-Ruys, alias Mien Ruys (1904-1999) naar het voorbeeld van de middeleeuwse tuinen opgebouwd rond zes rechthoekige, licht verhoogde plantenbedden en enkele zodenbanken, afgelijnd of opgebouwd met bakstenen moefen. Oorspronkelijk stonden

in de plantvakken een beperkt plantenassortiment bestaande uit akelei, anjer, roos, pioen en lelie en aangevuld met buxustopiary. Voorts bevindt zich een gotisch-getint loden waterbekken met fonteintje en stenen tafel. Actueel zijn nog vier vormgesnoeide buxussen bewaard.

Groeninge nummer 4 een diephuis van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert uit de 17de eeuw onder meer af te leiden van de balklagen en de dakconstructie bestaande uit twee schaar- en nokgebinten met nokbalk en gordingen. De verankerde bakstenen trapgevel is opengewerkt met rechthoekige vensters voorzien van oorspronkelijk schrijnwerk onder geblokte ontlastingsbogen centraal voorzien van een mascaroon. De benedenvensters hebben luiken. De geveltop is voorzien van een rondboogvenster in een roodbakstenen omlijsting met centraal een mascaroon. Links een lager volume met een rechthoekige poort, gebouwd ter hoogte van een latere brandgang. De achtergevel is een verlaagde puntgevel met deels bewaarde vlechtingen. Aangebouwd torenachtig volume op rechthoekige plattegrond voorzien van rechthoekige opening met glas-in-lood en hogerop luik. Links, een lagere aanbouw met poort, opgetrokken op de plaats van de voormalige brandgang. Aan de Bakkersrei, een breedhuis van één bouwlaag hoog onder een leien zadeldak. Houten gevel van 1936 naar ontwerp van de architecten J. en L. Viérin (Brugge) geritmeerd door verspringende volumes onder meer door een dakvenster en twee vierledige vensterregisters en een klimmende dakkapel. Aan de Bakkersrei is ook een erkeruitbouw. Op het waterniveau is een brede ontlastingsboog. Verankerde, bakstenen zijtuitgevel met rechthoekige zolderopening voorzien van afgeschuinde dagkanten. De vensteropeningen zijn voorzien van bewaard schrijnwerk en glas-in-loodramen.

Groeninge nummer 10, ingeplant op een perceel dat doorloopt tot aan de Bakkersrei. Diephuis van vier traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een schilddak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert uit de 19de eeuw. Bepleisterde en beschilderde bakstenen lijstgevel, afgeboord door omlopende, houten kroonlijst op klossen. De gevel is opengewerkt met rechthoekige deur- en vensteropeningen. Rondboogvormige poort. De bovenbouw wordt afgelijnd door een doorgetrokken onderdorpel. Behouden vensterschrijnwerk getypeerd door grote roedenverdelingen. Aan de Bakkersrei een verankerde bakstenen volume in pittoreske neo-Brugse stijl, met erker en galerij, gebouwd in 1936 naar ontwerp van architect A. Hoeman. Dit volume is voorzien van een leien bedaking rustend op een zuil. Hierop aansluitend een volume van één bouwlaag hoog onder een pannen zadeldak, aan de Bakkersrei voorzien van een houten erker rustend op zware consolestenen. De erker is voorzien van een sleepdakje voorzien van tichelen.

Groeninge nummer 12, voormalig pakhuis, bij het nabijgelegen zogenaamde leerhuis. Diephuis van drie traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een afgewolfd zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Verankerde, bakstenen lijstgevel met licht getoogde openingen op lekdrempels van blauwe hardsteen. Aan de Reie, verankerde bakstenen puntgevel. De begane grond is opengewerkt met rondboogvensters, centraal voorzien van een houten erker. Op de bovenverdieping licht getoogde vensters onder strek, centraal balkonvenster met een gietijzeren balustrade. Verankerde bakstenen zijgevels, op de begane grond opengewerkt met rondboogvormige deurvensters.

Groeninge nummer 14, hoekpand bij de Bakkersrei. Diephuis, sterk vooruitspringend ten opzichte van rooilijn van vorige panden. Het pand is vier traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een afgewolfd schilddak bedekt met Vlaamse pannen. De behouden oude kern dateert uit de 17de eeuw. Oorspronkelijk twee parallelle diephuizen met tuitgevels, in 1885 vervangen door huidige verankerde en beschilderde, bakstenen lijstgevel, afgeboord door omlopende, geprofileerde houten kroonlijst. De gevel is opengewerkt met rechthoekige openingen, op de bovenverdieping met oude afgeschuinde dagkanten. Gevelsteen uit de 18de eeuw met afbeelding van boom. Deur en vensters met behouden schrijnwerk onder meer getypeerd door grote roede-verdelingen. Links zijgevel van vijf traveeën diep waarvan de eerste twee traveeën zijn voorzien van blinde vensters onder ontlastingsbogen met open

voeg. Rechts zijgevel van twee traveeën breed. Hier zijn de bovenvenster voorzien van afgeschuinde dagkanten en sporen van een segmentboogpoort. De achtergevel is een puntgevel van verankerde baksteen. Aan de Bakkersrei een volume van één bouwlaag hoog onder een pannen zadeldak. Verankerde bakstenen gevels opengewerkt met rondboogvensters voorzien van behouden schrijnwerk.

Groeninge nummer 16, hoekpand bij de voormalige Eekhoutrei. Breedhuis met dubbelhuisopstand van vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een afgewolfd zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Vermoedelijk zijn de rechter traveeën het resultaat van een verbouwing uit de eerste helft van de 19de eeuw van een 17de-eeuws pand. Bepleisterde en beschilderde lijstgevels, met lichte knik na derde travee. Aflijnende water- en kordonlijst en geprofileerde, deels omlopende kroonlijst. De gevels zijn opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen voorzien van lekdrempels van blauwe hardsteen. Behouden 19de-eeuws schrijnwerk onder meer paneeldeur onder gedeeld bovenlicht en ramen met grote roedeverdeling. Blinde Reiegevel. De achtergevel, zichtbaar vanop de Bakkersrei is een lijstgevel van verankerde baksteen met rechthoekige openingen onder strek.

Groeninge nummer 18, hoekpand bij de Kastanjeboomstraat. Breedhuis met dubbelhuisopstand van vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een half afgewolfd zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand heeft een kern uit de 17de eeuw, maar werd vernieuwd in 1931 in neorococo-stijl. De bakstenen lijstgevel is opengewerkt met licht getoogde openingen voorzien van een uitgewerkte sluitsteen en vlakke bepleisterde omlijstingen.

De straat Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid loopt van de Mariastraat naar de tuin van Onze-Lieve-Vrouwekerkhof gelegen rond de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Straat met krommend tracé en kasseien die doorlopen tot aan de gevels. Op het voormalige kerkhof bij de Onze-Lieve-Vrouwekerk staan talrijke schermen van leilinden.

Op het einde van de straat bakstenen poortgebouw dat toegang verleent tot het parkje achter de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Vermoedelijk vervangt dit poortgebouw de oude muur tijdens de heraanleg (1911-1912) van de tuinen: natuurstenen tudorboogopening met afgeschuinde dagkanten, daarboven rondbogige baroknis met beeld van St.-Bonifatius waarschijnlijk van beeldhouwer M. D'Hondt (Brugge); zandstenen cartouche.

De bebouwing is heterogeen en klimt op tot de 16de eeuw. De panden zijn ingeplant op percelen die doorlopen tot aan de Bakkersrei, een aftakking van de Reie. Hier bevinden zich tuinen, tuinmuren of achterhuizen ter afboording van de Reie. Enerzijds diephuizen van twee traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak. Anderzijds breedhuizen van twee à traveeën en twee à tweeënhalve bouwlaag onder schild- of zadeldak.

Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 2, pastorie gebouwd in 1911 naar ontwerp van architect L. Viérin (Brugge). Deze pastorie maakt deel uit van de nieuwe aanleg tussen het Arentshuis (zie Dijver nummer 16) en het voormalige Onze-Lieve-Vrouwekerkhof. Bakstenen gebouw op L-vormige plattegrond van één en twee bouwlagen hoog onder een zadeldaken bedekt met leipannen. De zijgevel geeft uit aan de tuin achter het koor van de Onze-Lieve-Vrouwekerk. Neogotische gevels met gebruik van doorlopende en samengestelde traveenissen naar patroon van verschillende Brugse types, bakstenen maaswerk in de boogvelden en rechthoekige vensters met bol- en kruiskozijsen. De voorgevel is een lijstgevel van vier traveeën breed met getrapt dakvenster boven de tweede travee, rondboogdeur met bolkozijn als bovenlicht in de eerste linkertravee. De zijgevel van één bouwlaag hoog grenst aan een haakse vleugel van twee bouwlagen hoog. Deze is afgewerkt met een trapgevel en is links voorzien van een monumentaal schoorsteenlichaam. De gevel aan de Reie is een trapgevel met bakstenen erker op zware consoles. Behouden deur- en vensterschrijnwerk. Het vensterschrijnwerk wordt getypeerd door kleine roedeverdelingen.

Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 4, een laat-classicistisch herenhuis met dubbelhuisopstand op T-vormige plattegrond. Breedhuis van zeven traveeën breed en tweeënhalve bouwlaag hoog onder een schilddak bedekt met Vlaamse pannen. Aan de straat

een vleugel uit de eerste helft van de 19de eeuw met haaks hierop een 16de-17de-eeuwse vleugel aan de tuinzijde.

De bouwaanvraag van 1833 toont een voorgevel van zes traveeën breed waarvan de twee linkertraveeën slechts twee bouwlagen hoog zijn en een onversierde gevel hebben. De vier rechtertraveeën komen overeen met de huidige toestand.

Bepleisterde en beschilderde lijstgevel boven een plint. Het horizontalisme wordt beklemtoont door de imitatievoegen op de begane grond, de belijnende kordons, het paneelwerk en de doorlopende band op de mezzanino afgelijnd door een entablement met blanco fries en kroonlijst. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters in geprofileerde omlijsting en ramen met kleine roedeverdelingen. De rondboogdeur heeft een omlijsting van blauwe hardsteen gevat in een rechthoekige nis. Ernaast een rechthoekige poort met bovenlicht. Nis op console met engelfiguurtje en bekronend driehoekig fronton in 1905 aangebracht tussen de vijfde en de zesde travee. De nis is voorzien van de jaartallen 1844-1904. Beeldnis met een Mariabeeld met Kind. Dit is een kopie van 1938 gemaakt door beeldhouwer A. De Wispelaere van het in de Sint-Salvatorskerk bewaarde beeld van P. Pepers (1776). De tuinvleugel heeft een verankerde bakstenen lijstgevel met op de hoek een restant van een steunbeer. De gevel is opengewerkt met rechthoekige 19de-eeuwse vensters en vertoont sporen van oudere openingen.

Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummers 6-8, twee enkelhuizen met art-nouveau-inslag van 1904 naar ontwerp van architect J.P. Ledoux (Gent) gebouwd volgens een spiegelbeeldschema. Ze vervangen een pand van twee bouwlagen hoog en drie traveeën breed. Breedhuizen van twee traveeën breed en drie bouwlagen hoog onder een leien gemansardeerd mank zadeldak. Als één geheel opgevatte beschilderde lijstgevel met gebruik van neoclassicistische elementen zoals gevelbepleistering, middenrisaliet afgewerkt met kroonlijst op klossen, gemarkeerde midden- en zijpartij met eenvoudig versierde pilasters, paneelwerk op de borstweringen van de bovenste verdieping. Verhoogde zijtravee op souterrain en afgewerkt met geprofileerde rondboog- en topversiering. Gebruik van natuursteen voor de plint, de buitentrappes, al dan niet doorlopende lekdrempels en de versierde archivoltten. Sierlijke lijnvoering onder meer door gebruik van segment-, rond- en korfbogen en in smeedijzeren balkons en traliwerk. Bewaard typerend schrijnwerk van ramen en deuren, bovenlichten met verticale roedeverdeling. Boven de deuren sgraffitopanelen met afbeelding van de Dageraad en Zonsondergang. Nummer 6 bewaart nog zijn oorspronkelijke koperen deurklink. Het aanpalende deurtje van nummer 6 leidt naar een verbredend zijkoertje

Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummers 10-12, twee diephuizen van 1904 met gelijkaardige winkelpuien gebouwd volgens een spiegelbeeldschema. Twee bouwlagen hoog en twee/één traveeën breed onder zadeldaken bedekt met Vlaamse pannen. Eclectische klokgevels van baksteen gecombineerd met pleisterwerk op de begane grond. Meer uitgewerkte bovenbouw van nummer 10: onder meer met speklagen, gevelbrede balustrade op neo-Renaissance-getinte consoles, frontonbekroning op de tweede bouwlaag en gebeeldhouwde versieringen in de top. Bovenvensters in een geblokte omlijsting. Links een hek met toegang tot de binnenkoer. Aan de Bakkersrei een volume van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak. Verankerde bakstenen lijstgevel met gecementeerde plint. De gevel is opengewerkt met rechthoekige muuropeningen, op de begane grond voorzien van een doorgetrokken gecementeerde bovendorpel en op de verdieping deurvensters.

Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 14, breedhuis met dubbelhuisopstand van vier traveeën breed en twee bouwlagen hoog teruggaand tot 16de eeuw; tegen de achtergevel, twee jongere diephuizen onder zadeldaken bedekt met Vlaamse pannen. Marcus Gerards (1562) tekent op die plaats een breedhuis gelegen aan de Reie. In 1978 "Kunstige Herstelling" naar ontwerp van architect W. Verlinde (Brugge): consoliderende restauratie van de voor- en achtergevels. Verankerde geelbakstenen lijstgevel opengewerkt met rechthoekige 19de-eeuwse openingen in Brugse traveeën type I. Rechthoekige getraliede keldermonden en kelderluik gevat in accoladeboogvormige nissen. Deze kelderopeningen zijn niet aanwezig op

het bouwplan van 1882, enkel rechts aanduiding van een houten kelderluik en buitentrap met vier trappen en leuning. Buitentrap van blauwe hardsteen. Onder de dakgoot bakstenen lijst; twee veelhoekige schoorsteenschachten op rechthoekige basis. Behouden deur- en vensterschrijnwerk. Het vensterschrijnwerk is voorzien van een mok.

De achtergevel bestaat uit een beschilderde verankerde bakstenen tuit- en puntgevel. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensters, sommige met afgeschuinde dagkanten en ontlastingsbogen.

Aan de Reiekant: een loods van 1906 parallel ingeplant aan het water. Breedhuis van vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. De rechthoekige vensters zijn geplaatst in samengestelde traveenissen en zijn voorzien van behouden schrijnwerk met kleine roedeverdelingen.

Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummers 16 en 17, maakt deel uit van een eenheidsbebouwing samen met de panden Mariastraat nummers 21, 21A en 23. Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid nummer 16 is ingeplant op een perceel dat doorloopt tot aan de Bakkersrei. Breedhuis met dubbelhuisopstand van vier traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Gebouwd in het laatste kwart van de 18de eeuw. Tot 1844 één geheel met het buurpand.

Nummer 16 heeft een beschilderde verankerde bakstenen lijstgevel die horizontaal wordt belijnd door geprofileerde pui- en kroonlijst. Links is het pand voorzien van een 18de-eeuwse hoekafwerking. De gevel is opengewerkt met segmentboogvormige deur- en vensteropeningen met een vlakke bepleisterde omlijsting. Behouden deur- en vensterschrijnwerk. Gelijkaardige achtergevel als de voorgevel. Aan de Bakkersrei een bakstenen tuinmuur. Nummer 17 telt twee traveeën en heeft een gelijkaardige afwerking als nummer 16.

Binnen het stadsgezicht neemt de Onze-Lieve-Vrouwekerk een beeldbepalende rol in. Deze georiënteerde, gotische kerk gelegen aan de oostzijde van de Mariastraat. Ten noorden en ten zuiden lag het voormalig kerkhof afgeschaft in 1784; aan de zuidkant is de naam Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Zuid behouden, aan de noordkant wordt de naamgeving Onze-Lieve-Vrouwekerkhof-Noord in 1963 vervangen door Guido Gezelleplein. Aan de oostzijde een plantsoen grenzend aan de achtergevel van Gruuthuse. Voormalig kerkhof, aan de noordkant afgeboord met lage muur van blauwe hardsteen, aan de oostkant ingericht als een parkje met leilinden en haagjes, bronzen beeld van de Spaanse humanist J.L. Vivès (1492-1540) van 1957 naar ontwerp van beeldhouwer R. Mateu (Spanje). Het beeld is geplaatst op een sokkel van blauwe hardsteen. Omgevende begraasde zone bij de Onze-Lieve-Vrouwe-Kerk die nog verwijst naar het voormalige kerkhof op deze plek zoals die ook voorkomt op de kaart van beëdigd landmeter Frans Lobberecht van 1685. Vermoedelijk gaat het kerkhof terug tot de stichtingsdatum van de kerk. Mogelijk bleef het kerkhof in gebruik tot het "*Edict van den Keyser aengaende de begraeffennissen*" van Jozef II in 1784 waarna het een gemeenschapsfunctie kreeg. Het begraasde uitzicht van de site is een eeuwenoud beeld rond parochiekerken. Op het voormalige kerkhof bij de Onze-Lieve-Vrouwekerk staan talrijke schermen van leilinden. Bij het beeld van J.L. Vives is een zwarte walnoot geplant.

De Onze-Lieve-Vrouweparochie, die in 1089 als autonome instelling wordt vermeld en in 1091 tot kapittelkerk wordt verheven. Haar driebeukige romaanse kerk wordt vanaf het derde kwart van de 11de tot het eerste kwart van de 12de eeuw opgericht. Dit gebouw zou in het begin van de 12de eeuw door een stadsbrand geteisterd zijn en zal pas vanaf het tweede kwart van de 13de eeuw geleidelijk worden vervangen door een nieuwe constructie. De eerste bouwphase wordt aan de westzijde ingezet met een driebeukig schip van vijf traveeën, een pseudotransept en de aanzet van de koorpartij, terwijl het romaanse koor zelf nog in gebruik blijft. Qua materiaalgebruik - de aangevoerde Doornikse steen - en vormgeving leunt deze fase aan bij de *Scheldegotiek*.

De kenmerken hiervan komen het duidelijkst tot uiting in de resten van de oorspronkelijke, drieledige opstand van het interieur met zijn "Doornikse" zuilen voorzien van een achzijdige sokkel en een knoppenkapiteel en door de fragmenten van drielichtvensters. Tijdens de volgende bouwcampagne van de jaren 1270-1280 zal het koor worden

afgewerkt: de kooromgang en de straalkapellen sluiten nu aan bij de innoverende plattegrond van de kathedraal van Doornik, dat aangevat werd in 1243 en het patroon van de kathedraal van Soissons volgde: het Doornikse koor wordt dan ook beschouwd als de belangrijke schakel in het invoeren van de "klassieke" Franse gotiek. De opstand en de onderlinge verhoudingen van het schip worden doorgetrokken maar met enige variatie in de vormgeving; de voorziene overwelling vraagt om stabiliserende luchtbogen die hier van bak- en natuursteen zijn. De bouw van de noordelijke toren, die wordt aangevat in 1270, dus vóór de oprichting van de tweede omwalling, zal tot de tweede helft van de 14de eeuw duren en pas in 1440 worden afgerond met de spits en de vier hoektorentjes. Na de eerste bouwphase wordt overgeschakeld op streekeigen baksteenbouw en groeit de kerk en hoofdzakelijk de toren uit tot een meesterwerk van de regionale baksteen- of kustgotiek.

De Mariastraat wordt mee opgenomen in het stadsgezicht. De Mariastraat eindigt bij het Mariabrug die over de Bakkersrei ligt. Deze oorspronkelijk houten brug werd in 1856 vervangen door de huidige segmentboogbrug met smeedijzeren leuningen.

Mariastraat nummer 17 vormt één geheel met Guido Gezelleplein nummer 1. Het hoekpand bij het Guido Gezelleplein is een samenstel van twee diephuizen van respectievelijk twee en drie + vijf traveeën en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert vermoedelijk uit de 16de of begin 17de eeuw. Verankerde, bepleisterde en beschilderde puntgevels met schouderstukken en denappelbekroning. De gevel is opengewerkt met rechthoekige in de loop van de 19de eeuw aangepaste bovenvensters op doorlopende onderdorpels. Op de zolderverdieping een geblokte rondboogopening in een vlakke omlijsting met basementen en sluitsteen.

Mariastraat nummer 19 vormt één geheel met de panden Onze-Lieve-Vrouwerkerkhof-Zuid nummers 16 en 17 en de panden Mariastraat nummers 21, 21A en 23. Gebouwd circa 1771. Verankerde bakstenen lijstgevel van drie traveeën breed aan Onze-Lieve-Vrouwerkerkhof Zuid en vier traveeën aan de Mariastraat. Twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Verankerde bakstenen beschilderde lijstgevel wordt horizontaal belijnd door geprofileerde kordons tussen de begane grond en de verdieping. De lijstgevel wordt belijnd door een geprofileerde lijst. De gevel is op de begane grond voorzien van een houten winkelpui in neoclassicistische stijl. De gevel is opengewerkt met segmentboogvormige deur- en vensteropeningen in een vlakke omlijsting voorzien van oren, neuten en sluitsteen.

Mariastraat nummer 21 vormt één geheel met de panden Onze-Lieve-Vrouwerkerkhof-Zuid nummers 16-17, en de panden Mariastraat nummers 21A en 23. Gebouwd circa 1771. Verankerde bakstenen lijstgevel van twee traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Verankerde bakstenen beschilderde lijstgevel wordt horizontaal belijnd door geprofileerde kordons tussen de begane grond en de verdieping. De lijstgevel wordt belijnd door een geprofileerde lijst. De gevel is op de begane grond voorzien van een houten winkelpui in neoclassicistische stijl. De gevel is opengewerkt met segmentboogvormige deur- en vensteropeningen in een vlakke omlijsting voorzien van oren, neuten en sluitsteen.

Mariastraat nummer 21A vormt één geheel met de panden Onze-Lieve-Vrouwerkerkhof-Zuid nummers 16-17, en de panden Mariastraat nummer 21 en 23. Gebouwd circa 1771. Verankerde bakstenen lijstgevel van twee traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Verankerde bakstenen beschilderde lijstgevel wordt horizontaal belijnd door geprofileerde kordons tussen de begane grond en de verdieping. De lijstgevel wordt belijnd door een geprofileerde lijst. De gevel is op de begane grond voorzien van een houten winkelpui in neoclassicistische stijl. De gevel is opengewerkt met segmentboogvormige deur- en vensteropeningen in een vlakke omlijsting voorzien van oren, neuten en sluitsteen.

Mariastraat nummer 23., Hoekpand bij de Bakkersrei. Dit pand vormt één geheel met de panden Onze-Lieve-Vrouwerkerkhof-Zuid nummers 16-17, en de panden Mariastraat

nummer 21 en 21A. Gebouwd circa 1771. Verankerde bakstenen lijstgevel van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder pannen zadeldak. Verankerde bakstenen beschilderde lijstgevel wordt horizontaal belijnd door geprofileerde kordons tussen de begane grond en de verdieping. De lijstgevel wordt belijnd door een geprofileerde lijst. De gevel is op de begane grond voorzien van een winkelpui. De gevel is opengewerkt met segmentboogvormige deuren en vensteropeningen in een vlakke omlijsting voorzien van oren, neuten en sluitsteen. De zijgevel, is een verankerde bakstenen lijstgevel opengewerkt met rechthoekige muuropeningen met deels behouden schrijnwerk. Op de begane grond en de verdieping een erkeruitbouw getypeerd door kleine roedeverdelingen.

Hoekpand bij de Heilige Geeststraat. Diephuis van twee traveeën en twee bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak. Het huidige uitzicht is het resultaat van een historiserende "Kunstige Herstelling" van 1947 naar ontwerp van architect G. Van Houtryve (Brugge) waarbij ook het aanpalende diephuis met tuitgevel is opgenomen. Verankerde bakstenen trapgevel gebouwd in historiserende stijl. De gevels zijn opengewerkt met rechthoekige muuropeningen onder geblokte ontlastingsbogen, waaronder enkele met een mascarons als sluitsteen. De muuropeningen zijn voorzien van natuurstenen bolkozijnen. In de top een oculus met geprofileerde lijst. De zijgevel in de Heilige Geeststraat is voorzien van een imposante schouw en een tuitgevel. De tuitgevel is twee traveeën breed en twee bouwlagen hoog. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen, een korfboogvormige deur en een korfboogvormig topvenster. Allen voorzien van afgeschuinde dagkanten.

In het verlengde van Mariastraat ligt de Katelijnestraat. De Katelijnestraat is voorzien van kasseien en verhoogde voetpaden. Het pand Katelijnestraat nummer 1-3 vormt het sluitstuk van het stadsgezicht samen met de Kastanjeboomstraat. Katelijnestraat nummer 1-3 is het hoekpand bij de Bakkersrei en de Kastanjeboomstraat. Diephuis van vier traveeën breed, drie à vier traveeën diep en twee bouwlagen hoog onder een schilddak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand werd gebouwd in 1865. Het ontwerp voorzag een fronton boven een centraal risaliet en consoles onder vensters van tweede bouwlaag, maar dit werd niet uitgevoerd.

Bepoetste en beschilderde lijstgevel geleed door een puilijst en doorgetrokken lekdrempels van de tweede bouwlaag die doorlopen over de zijgevels. De gevel is op de begane grond voorzien van een winkelpui en op de verdieping opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen. Centrale risaliet van twee traveeën breed. Op de hoek een natuurstenen beeld van H. Maagd geplaatst in een nis. De zijgevels zijn verankerde, bakstenen lijstgevels. De gevel aan de Bakkersrei is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen voorzien van lekdrempels van blauwe hardsteen en voorzien van behouden vensterschrijnwerk. Op de hoek voorzien van een houten erker rustend op consolestenen van blauwe hardsteen. Links van de erker een reclameopschrift en ter hoogte van de kelder segmentboogvormige openingen. De zijgevel in de Kastanjeboomstraat is een gecementeerde lijstgevel belijnd door doorgetrokken onderdorpels. De gevel is opengewerkt met rechthoekige muuropeningen voorzien van behouden schrijnwerk.

De Kastanjeboomstraat is een rechte gekasseide straat tussen de Katelijnestraat en Groeninge. Binnen het stadsgezicht worden de kaaimuren en de beeldbepalende panden en volumes met een historische en architecturale waarde opgenomen.

Kastanjeboomstraat nummer 2, diephuis van drie traveeën breed en twee en een halve bouwlaag hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert uit de 17de eeuw. Aan de Kastanjeboomstraat een bepoetste en beschilderde lijstgevel met een 19de-eeuws uitzicht. Zeer verzorgde Reiegevel, gerestaureerd tijdens verfraaiende "Kunstige Herstelling" naar ontwerp van architect H. Scherpereel (Varsenare) van 1993 onder meer openen van gedichte vensters. Verankerde, bakstenen trapgevel opengewerkt met rechthoekige vensters met onderdorpels en lateien, nu van Massangis, en geblokte ontlastingsbogen met open voeg. In de top een gedichte zolderopening met geblokte omlijsting. Tegen de achtergevel een aanbouw van baksteen onder lessenaarsdak. De zijgevel is een verankerde bakstenen lijstgevel opengewerkt met rechthoekige muuropeningen.

Kastanjeboomstraat nummer 4, nummer 16, nummer 24, nummer 28, nummer 30 en nummer 32 met bewaarde kaaimuren aan de Bakkersrei. De kaaimuren zijn opgetrokken uit baksteen en zijn voorzien van dekstenen en muurvegetatie.

Aan de Bakkersrei gelegen volume van vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een pannen zadeldak, hoort bij de panden Kastanjeboomstraat nummers 6-8-10-12-14. Verankerde bakstenen lijstgevel opengewerkt met rechthoekige muuropeningen en sporen van vroegere muuropeningen. Dit volume staat reeds weergegeven op het primitief plan van 1811, maar is wellicht nog ouder. De volumes aan de Kastanjeboomstraat zijn wellicht gebouwd tussen 1834 en 1854 gebouwd. In 1932 worden de muuropeningen aangepast in de gevel aan de Bakkersrei.

Tussen Kastanjeboomstraat nummer 14 en nummer 16 een brandstraatje afgesloten met een smeedijzeren hekje.

Kastanjeboomstraat nummer 18, enkelhuis van drie traveeën breed en één bouwlaag hoog onder een geknikt zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. Het pand dateert wellicht uit de 18de eeuw. Later samengevoegd met nummer 20. Beschilderde en verankerde, bakstenen lijstgevel bekroond door een klein dakvenster in tuitgeveltje met schouderstukken. Grote, rechthoekige openingen in bepleisterde omlijstingen. Houten kroonlijst op klossen. Achteraan, uitgevend aan de Bakkersrei een dwarsvleugel uit de 16de eeuw volgens de balklagen en het schaargebinte.

Achteraan, uitgevend aan de Bakkersrei een dwarsvleugel uit de 16de eeuw. Deze dwarsvleugel is voorzien van een beschilderde puntgevel van twee traveeën breed en twee bouwlagen hoog. De gevel is opengewerkt met rechthoekige vensteropeningen telkens voorzien van afgeschuinde dagkanten, op de begane grond opgevat als een tweelicht met een natuurstenen middenstijl. Behouden vensterschrijnwerk met kleine roedeverdelingen. Het volume rechts ervan is een lijstgevel van verankerde baksteen van één travee breed opengewerkt met rechthoekige muuropeningen.

Kastanjeboomstraat nummer 20, breedhuis met een dubbelhuisopstand van drie traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder een zadeldak bedekt met Vlaamse pannen. De kern klimt op tot de 16de eeuw. Later samengevoegd met nummer 18.

Gekoppelde schoorsteenschachten met afgeronde rookmonden aan de rechterzijde. Beschilderde en verankerde, bakstenen lijstgevel waarvan de bovenverdieping uitkraagt op zes korfbogen op geprofileerde consoles. Deur met afgeschuinde dagkanten en gedeeld bovenlicht tussen twee brede 18de-eeuwse ramen voorzien van luiken. Drie bovenvensters, waarvan het middelste met afgeschuinde dagkanten en een natuurstenen latei. Bewaarde guillotineramen met kleine roedeverdeling.

Kastanjeboomstraat nummer 22 met bewaarde kaaimuren en een volume loodrecht op het hoofdvolume ingeplant, gebouwd op de kaaimuren (zie ouder metselwerk). Verankerde baksteenbouw met centraal en schouwmassief. De gevel is opengewerkt met rechthoekige muuropeningen.

Kastanjeboomstraat nummer 26, volume loodrecht op het hoofdvolume ingeplant. Dit volume met verankerde bakstenen puntgevel werd gebouwd op de oorspronkelijke kaaimuren. Dit volume is voorzien van een driezijdige erkeruitbouw.

Kastanjeboomstraat nummer 34 met bewaarde kaaimuren en volume aan de Reie voorzien van een houten erkeruitbouw onder een pannen dakje. Wellicht gebouwd in 1945 samen met het hoofdvolume in de Kastanjeboomstraat.

Art. 3. Voor het beschermde stadsgezicht gelden de volgende beheersdoelstellingen:

1° de bescherming van het stadsgezicht "De Dijver, het Arentshuis, het Gruuthuse en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met omgeving in Brugge" beoogt het behoud van de

- erfgoedkenmerken en erfgoedelementen. Bij een eventuele wijziging moet ernaar gestreefd worden dat de nieuwe ingrepen geen negatieve impact hebben op de specifieke erfgoedkenmerken van het beschermde stadsgezicht. Er wordt gestreefd naar ingrepen die de erfgoedkwaliteiten ondersteunen en die een meerwaarde vormen voor de erfgoedwaarden en de erfgoedkenmerken van het beschermde stadsgezicht;
- 2° voor de panden opgenomen binnen het stadsgezicht pleiten we voor maximaal behoud, instandhouding, onderhoud en herstel van hun volume, schaal, korrel, materialen en architectuur;
 - 3° voor de panden Dijver nummer 2, Oude Burg nummer 19 (achterliggende gebouwen naar ontwerp van groep Planning) en Groeninge nummer 6 gelden andere beheersdoelstellingen. Voor deze panden met minder erfgoedwaarde of lage stadslandschappelijke en architectuurhistorische kwaliteit heeft, geldt een specifieke beheersdoelstelling. Sloop is hier enkel mogelijk op voorwaarde dat het nieuwe gebouw zich zowel op vlak van schaal, volume, korrel en materialen inpast in de bestaande gevelwand en in de perceelstructuur van de omgeving, en mits de architecturale uitwerking een meerwaarde betekent voor dit stadslandschap en een inhoudelijke en/of architecturale meerwaarde biedt;
 - 4° ontbrekende of beschadigde delen van de historische afwerkingsmaterialen zoals bijvoorbeeld smeedwerk, schrijnwerk, decoratieve elementen, historische materialen, ... worden bij voorkeur gerestaureerd, aangevuld of gereconstrueerd (indien het origineel ontwerp is gekend);
 - 5° het is wenselijk dat storende ingrepen worden verwijderd en dat men hierbij teruggaat naar een meer historische toestand indien deze gedocumenteerd is. Onder storende ingrepen kan men onder meer verstaan: het beschilderen van een oorspronkelijk onbeschilderde gevel, het wijzigen van gevelopeningen, het verwijderen van historische elementen en materialen, en het plaatsen van constructies die het historische architecturale beeld verstoren;
 - 6° er wordt gepleit voor het behoud van de aanleg van de straten rekening houdend met de kasseibestrating en de kaaimuren;
 - 7° na de evaluatie van de stadslandschappelijke waarden worden voor de open ruimten en de groenelementen de volgende specifieke beheersdoelstellingen geformuleerd:
 - behoud, ontwikkeling en periodieke vervanging van opgaande bomenrijen, preferentieel met linden of resistente (selecties van) olmen- of iepensoorten. Een regelmatige controle van de bomen door middel van een VTA-analyse is aangewezen;
 - behoud, herstel en aangepast beheer van bruggen, kaaimuren en watertrappen (baksteen en natuursteen) met specifieke aandacht voor waardevolle muurvegetatie;
 - behoud van de tuinruimten horende bij de panden Kartuizerinnenstraat nummer 4 (hortus conclusus), Oude Burg 21-23 (hortus conclusus non toccandi), inclusief de loofgangen en het tuinpaviljoen, Groeninge nummer 2 (hortus conclusus), inclusief herwaardering kruidentuin met zodenbanken en drinkfontein. Herwaardering van de voormalige tuinruimten bij het vroegere Kartuizerinnenklooster, Kartuizerinnenstraat nummer 4 (patio) en het Arentshuis, Dijver nummer 16 (oase), inclusief het tuinpaviljoen, beelden, poorten en pomp;
 - behoud en herwaardering pleinstructuren langs de Dijver (stadsplein non toccandi), rond het Guido Gezelleplein met beeld van Guido Gezelle (plantsoen) en Onze-Lieve-Vrouwekerkhof (plantsoen) met maximaal behoud en aangepast beheer van opgaande bomen en leiboomschermen;
 - behoud en herwaardering van de structuur van aangespoelde gronden langs de Bakkersrei, tussen de Dijver en de Katelijnestraat;
 - 8° rekening houdend met de hoge archeologische erfgoedwaarde dient het bodemarchief zoveel mogelijk in situ bewaard te blijven; ingrepen met impact in de bodem dienen tot een minimum beperkt te blijven. Indien ze alsnog onafwendbaar zijn moeten voldoende maatregelen worden voorzien om een ongedocumenteerd verlies van waardevol archeologisch erfgoed te vermijden, zoals een archeologische opgraving of een begeleiding van de werken.

- g) het fundamenteel en structureel wijzigen van de aanleg van historische tuinen en parken en begraafplaatsen;
- h) het wijzigen van het microreliëf;
- i) de aanmerkelijke reliëfwijziging van de bodem.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, 25 OKT. 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of connected loops and a long horizontal stroke at the bottom.

Geert BOURGEOIS

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde stadsgezicht zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
 - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
 - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden;
- 5° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
 - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;
 - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van verhardingen, wegen, paden en groenaanleg;
 - d) het vellen of beschadigen van bomen en struiken die opgenomen zijn in het beschermingsbesluit of in een goedgekeurd beheersplan, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken die opgenomen zijn in het beschermingsbesluit of in een goedgekeurd beheersplan tot gevolg kan hebben;
 - e) het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
 - f) het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur, het plaatsen/bouwen van horeca of evenementinfrastructuur of parkeerplaatsen;